ISSN 0132-4462

1988 ЧЕРВЕНЬ № 12

Перець

— Як же вам не соромно?! Країна живе перебудовою, а ви зі своїми дрібницями носитеся!

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

ВИ НІКОЛИ не куштували торт із гірчицею? Кажуть, дуже смішно виходить. Хто каже? Особисто мені розповідали педагоги Київської школи-інтернату № 6 для глухих дітей. Їх, педагогів, новий директор Л. М. Максименко на 8 Березня пригостив власноручно виготовленим тортом із власноручно запеченою в нього гірчицею. Хотів у такий спосіб продемонструвати, що йому не чуже почуття гумору.

Ну, що ж, кожен жартує, як уміє. Погано тільки, що «гірчицю» директор незабаром переніс на службові стосунки, і в колективі виникла ситуація, коли одним — смішно, а в багатьох сльози з очей капають.

Першою не зрозуміла жартів Максименка заступник директора по навчальній частині Є. С. Грищенко. Вона двадцять дев'ять років відпрацювала в школі-інтернаті і на цій підставі, очевидно, вважала, що має моральне право звернутися з листом до Міністерства освіти УРСР і розповісти, як директор інтернату практично усунув своїх заступників від керівництва навчально-виховним процесом, уроки відвідує рідко, роботу вчителів оцінює суб'єктивно. Самочинно, ігноруючи думку педради, вирішує, кому бути, а кому не бути вчителем-методистом (додаток «методист» гарантує підвищення зарплати), чим створює конфліктні ситуації в колективі.

Лист Грищенко не залишився без уваги. У квітні 1987 року в школу-інтернат прибула комісія, усе оглянула і перевірила. І хоч автора скарги з висновками вона не ознайомила, але можна майже із стопроцентною впевненістю стверджувати, що факти, викладені в листі Грищенко до міністерства, підтвердилися. Чому «майже», а не на всі сто відсотків? А тому, що в наказі по управлінню народної освіти м. Києва, виданому десь через місяць після появи комісії, перелічувалося практично все, про що писала Є. С. Грищенко. Правда, цілком несподіваною, в дусі хвацько закручених детективних сюжетів, виявилася кінцівка наказу: посади позбавлялася саме вона — «за невжиття заходів до правильної організації навчального процесу і грубе порушення закону про всеобуч, що потягло за собою велику кількість пропущених старшокласниками без поважних причин уроків».

Водночас, начіплявши на заступницю директора стільки тяжких гріхів, злісній порушниці «закону про всеобуч» запропонували роботу в інтернатах іншого профілю, але це був, так би мовити, шматочок торта до ложки гірчиці: щоб підсолодити гіркоту неправедного наказу.

І Грищенко пішла. Правда, не на іншу роботу, а по інстанціях. Проте її скарги стікалися до Міністерства освіти УРСР, яке цілком і повністю стало на бік директора інтернату Максименка. І хоч відповіді йшли за різними підписами — начальника управління кадрів В. І. Максименка, його заступника А. М. Міненка і заступника міністра освіти В. М. Курила,— проте змістом вони не відрізнялися: скаржниці розтлумачували, що звільнено її у повній відповідності з трудовим законодавством і підстав для поновлення на роботі немає.

У січні цього року прокуратура міста Києва «повну відповідність» повністю заперечила. Більше того, у протесті стверджувалося зовсім протилежне, а саме: посилання в наказі на грубе порушення завучем закону про всеобуч — безпідставне, оскільки за організацію навчально-виховного процесу у школі в першу чергу несе відповідальність директор; не конкретизовано, в чому полягає одноразове порушення Грищенко трудових обов'язків; пропуски уроків старшокласниками — це вина всього педколективу, а не лише завуча.

Однак задовольняти протест прокуратури ніхто в управлінні народної освіти не поспішав. Але оскільки хоч якось реагувати було треба, вирішили вдатися до перевіреного «методу»: мобілізувати відповідно спрямовану громадську думку, щоб побити нею думку прокуратури.

Зробили хід конем. Л. В. Шевченко, яка через хворобу директора тимчасово виконувала його обов'язки, заходилася гарячково організовувати найдемократичніший, як на її думку, для даного моменту захід — голосування на предмет виявлення Є. С. Грищенко вотуму недовір'я. Щоправда, найдемократичніший захід поширювався не на весь колектив. Сповістили про нього тих, хто користувався довір'ям директора. А щоб запобігти неприємних несподіванок, заздалегідь видрукувані бюлетені проштампували і пронумерували. Вручивши вчителеві такому-то бюлетень номер такий-то, зовсім нескладно визначити, чим той дихає. Результати голосування мали стати матеріалізованою одностайною думкою колективу проти повернення Грищенко.

Палицю в колеса несподівано вставило партійне бюро інтернату, яке в одному із своїх рішень записало: «Засудити практику окремої групи учителів, які з відома адміністрації, не поінформувавши ні партійну, ні профспілкову організації, займаються таємним збором підписів під листами, що не становлять офіційної думки колективу. Вказати в. о. директора Л. В. Шевченко на її неправильні дії у зв'язку з появою в колективі листа, який вона одна з перших підписала».

Прикру прогалину у запланованій стрункій системі одностайності було доручено залатати представниці Шевченківського районного відділу народної освіти О. І. Берліній. Вона прибула до інтернату наприкінці лютого 1988 року з... анонімкою на директора Максименка, яка колись надійшла на адресу високих інстанцій.

Можна було б, скориставшись відомим указом, анонімку на смітник викинути. Але в даному випадку її розглядали як каталізатор громадської думки.

Анонімку розібрали, за те, що «факти не підтвердилися», проголосували, результати голосування негайно у протоколі зафіксували. Крім одного нюансу: і цього разу переважна більшість членів колективу не знала про збори. Навіть голова профкому. Що ж це за колектив, який ніяк не можуть (або не хочуть) зібрати у повному складі?!

Коли я, намагаючись з'ясувати це, прийшов до інтернату, Л. В. Шевченко запевнила, що в одностайності працівників школи-інтернату гріх сумніватися, і це можуть підтвердити самі члени колективу.

Дійсно, запрошені на розмову Людмилою Вікторівною вчителі при ній же гнівно затаврували Є. С. Грищенко і категорично протестували проти її повернення в інтернат, хоч ніякими аргументами свій протест не підкріплювали.

Загадкою для мене залишилася й позиція керівництва міського управління народної освіти, яке, витуривши Грищенко з роботи, судячи з усього, спокійно спостерігає, як у школі-інтернаті киплять пристрасті, затінивши навчально-виховний процес. Спокій цей тим більше незрозумілий на фоні двох подій. По-перше, ревізори КРУ Міністерства фінансів УРСР виявили чимало фінансово-господарських порушень з боку директора і матеріали перевірки передали до прокуратури. А по-друге, на цей час уже й республіканська прокуратура підтримала протест своєї нижчої інстанції, зажадавши поновлення Грищенко на роботі.

Заступник начальника управління Р. С. Сидорова від зустрічі зі мною категорично відмовилася, посилаючись на те, що всі документи знаходяться у начальника А. І. Тимчика.

Анатолій Іванович на зустріч погодився. Розмовляли ми довго, а почуте від нього можна сформулювати коротко так: ревізори КРУ Міністерства фінансів УРСР для нього — не авторитет, як не авторитет і республіканська прокуратура, а Грищенко заступником директора школи-інтернату не буде, хіба що міністр освіти накаже поновити її. І взагалі, з якого це дива «Перець» бере під своє крильце людину, про яку інспектор управління народної освіти В. Л. Чайко написав у довідці: «Не дивлячись на низку невирішених питань і проблем по атестації учителів, заступник директора по навчальній частині Є. С. Грищенко не була присутня на семінарі, який проводив міський інститут удосконалення учителів з даної проблеми».

Дуже вагомий аргумент для того, щоб виправдати звільнення досвідченого фахівця, людини, яка віддала роботі в інтернаті, вважайте, все своє життя, про яку високої думки в інституті удосконалення вчителів, у республіканському науково-методичному кабінеті, на факультеті дефектології Київського педінституту, переважна більшість педагогів інтернату. Та й сам інспектор В. Л. Чайко вважає, що як вчителеві і методисту Грищенко сміливо можна ставити «п'ятірку».

До речі, товариш Тимчик чомусь делікатно промовчав про іншу довідку. Очевидно, тому, що з неї випливає: директор дійсно усунув своїх заступників від виконання їхніх прямих обов'язків, ігнорує думку партійної і профспілкової організацій. Що епізодичним і формальним відвіданням уроків грішить не адміністрація взагалі, а директор персонально, що конфліктні ситуації, особливо при атестації учителів, виникали не через відсутність Грищенко на семінарі «з даної проблеми», а тому, що директор всупереч її думці як методиста, всупереч думці педради і спеціалістів з республіканського науково-методичного кабінету робив «старшими учителями» і «вчителями-методистами» потрібних йому людей. Про що Грищенко й писала до Міністерства освіти УРСР. За що й поплатилася. Рано, мабуть, повірила, що реформа школи може спиратися на ініціативу знизу, а гласність і демократія поширюється також і на систему народної освіти.

Я. КОРОЛЕВИЧ.

м. Київ.

Телеграфне агентство Перця

НАЙСЕРЙОЗНІШІ ВИПРОБУВАННЯ

ХМЕЛЬНИЦЬКА область. (Кор. ТАП). Майже не буває розлучень у молодих сім'ях, що живуть в с. Пилипах-Олександрійських Віньковецького району. Бо з першого дня вони мусять пройти чи не найсерйозніше випробування — зареєструвати шлюб у місцевому аварійному клубі.

— Якщо у молодят вистачить мужності зайти до такої розвалюхи,— розповіли кореспондентові ТАП місцеві жителі, — то їм у житті вже нічого не страшне. Одна тільки біда, що шлюбів таких реєструвати з кожним роком доводиться все менше і менше — молодь просто тікає з села.

КОНКА НА СТОЛИЧНІЙ ВУЛИЦІ

Як передає наш київський кореспондент, на вулиці Кудряшова, що у Залізничному районі столиці, незабаром можна буде побачити старовинну конку. Цей надійний і вивірений ще нашими прадідами засіб пересування «кудряшівці» обрали недарма, позаяк по їхній вулиці не ходить ніякий громадський транспорт, існує всього лише один продовольчий магазин. Отож тепер під дзвінкий стукіт кінських копит жителі вулиці зможуть відносно швидко добиратися куди завгодно.

СКАЗАНО — ЗРОБЛЕНО

ЖИТОМИРСЬКА область. (Кор. ТАП). Начальник Червоноармійського райвузла зв'язку В. П. Сога дійшов твердого висновку, що слова треба дотримувати. А тому, коли до нього вкотре завітав інвалід Великої Вітчизняної війни другої групи Ю. П. Жидецький, який давно стоїть у пільговій черзі на встановлення телефону за номером третім і якому товариш Сога раніше неодноразово обіцяв, що черга ось-ось підійде, начальник райвузла категорично нічого не пообіцяв. І вже протягом кількох місяців виконує необіцяне.

СТОЯНКУ — ГАРАНТОВАНО!

КРИМСЬКА область. (Кор. ТАП). Власники автомобілів знають, що у містах питання автостоянки одне із найболючіших. Тривалий час не міг знайти надійного прихистку для свого залізного «коня» й житель міста Євпаторії М. М. Стрілець. Аж поки не здав свої «Жигулі» до місцевої техстанції на ремонт. Замість обіцяних двох тижнів, за які майстри бралися поміняти ліве переднє крило та зчеплення, автомобіль простояв на території техстанції півроку.

— Принаймні, за стоянку весь цей час я не думав,— похвалився кореспондентові ТАП М. М. Стрілець. — Хоча є у такому сервісі й свої негативні сторони: адже мій автомобіль не відремонтовано й досі...

Мал. В. ШИРЯЄВА

— Попереджаю, Зіронько: скупитимешся на молоко — поверну на ферму

КОРОТКО КАЖУЧИ

● Скромність прикрашає людину. Але для багатьох — це дуже дорога прикраса.

● Відсутність смаку можна вибачити кому завгодно, але тільки не кухарю.

Микола ТИХОНЧУК.

● Кому багато дано, той силкується взяти ще більше.

● Парадокс: брав з миру по ниточці, а одержав на всю котушку.

● Запитання по суті: чи вважається плагіатором той, хто видає помилки свого начальника за свої?..

Борис СЛЮСАР.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

— Ви знаєте, я таки теж за гласність: завдяки їй можна точно визначити, кого треба скоротити.

Дружке Перце!

Ти навіть і не уявляєш, як ми, жителі будинку № 45 по вулиці Ждановській, любимо відому українську народну пісню «Туман яром, туман долиною...» Тільки-но зайдемо у під'їзд, так одразу й починає вчуватися мелодія цієї пісні. Так і тягне заспівати її. Бо ось уже тривалий час із підвалу будинку, де проходять труби теплотраси, валить пара, й у під'їзді та на сходових площадках усе наче в сизому тумані, а в квартирах від цього — сирість. Не один раз ми зверталися до житлово-експлуатаційного управління № 2 Ленінського району та міськжитлоуправління з проханням ліквідувати оцю парильню. Та, напевне, у працівників районного й міського житлоуправлінь дуже популярні інші рядки пісні: «За туманом нічого не видно...», бо й досі вони не можуть як слід відремонтувати труби.

В. ШИБАНОВА.

м. Донецьк.

●

Прийми мій скромний дарунок — квиток на театралізований концерт, який має відбутися в новоспорудженому приміщенні обласного драмтеатру. Тільки нехай тебе не дивує, що квиток цей — на концерт, призначений на перше листопада минулого року...

Концерт не відбувся, бо нове приміщення театру, де його планували провести, не готове до цього, хоч незавершену новобудову здали в експлуатацію в урочистій обстановці, з музикою, квітами і промовами. Драмтеатр здали, а будівельні роботи продовжуються. Такий от концерт. Точніше, мабуть,— комедія.

В. ІЛЬНИЦЬКИЙ.

м. Ужгород.

●

Ти, безперечно, знаєш про такий вид лотереї, як «Спортпрогноз». Але впевнений, що ти не знаєш, у який «прогноз» грають жителі селища Велика Хортиця у Запоріжжі. То послухай. Єдину в селищі їдальню по вулиці Зачинаєва у серпні 1986 року закрили на ремонт. Начальник управління громадського харчування Запорізького облвиконкому С. М. Мазур пообіцяв, що їдальню відремонтують і відкриють у січні 1987 року. Потім строки відкриття переніс на березень, згодом на травень, а там і на вересень. Пізніше запланували завершити ремонт у березні вже 1988 року. Минув березень, і... термін перенесли на червень.

От і грають мешканці селища у лото «Харчпрогноз». Але поки ще нікому не вдалося вгадати, коли ж відкриється їдальня?

О. ДІДЕНКО.

м. Запоріжжя.

ПАСТКИ ТВЕРЕЗОГО ЖИТТЯ

ГУМОРЕСКА

ПІСЛЯ ТОГО, як хтось із колективу був підібраний у нетверезому стані, начальник управління Левко Іванович Хвостовий назавжди втратив спокій. І хоч справа про пияцтво розглянута найуважнішим чином, а виконроб Сакаука покараний з особливою жорстокістю — його знято з усіх черг, крім, як казав Басурманчик, черги в молочному магазині,— у тресті при нагоді та без неї полюбляли штрикнути Хвостового.

До того ж, через деякий час знятий із черг на квартиру, автогуму, телефон, позбавлений літньої відпустки Сакаука написав заяву, що він ніколи не потрапляв до витверезника, бо живе за дієтою Рабіндраната Тагора. Колектив взяв це до уваги, одностайно підтвердивши, що виконроб зроду-віку не випивав. Просто чесним іменем скористалася якась п'яна свиня. Було ухвалено поновити його в усіх чергах. Хвостовий схопився за серце, очікуючи скандальної тяганини. На щастя, Сакаука у жодній із черг не стояв, бо все мав ще до того, як пияки в країні стали реєстровими.

І все-таки, гадав Левко Іванович, треба щось зробити, аби з управління назавжди змити ганебну пляму. Допоміг той же таки Сакаука, який на зборах з приводу морального удосконалення вітчизняного будівельника сказав про своє потаємне бажання хоч раз побувати на безалкогольному весіллі. Пропозицію записали до протоколу. Вже пізніше, правда, Хвостовий виявив, що в колективі немає жодної особи, яка мріяла б про створення сім'ї. Ті, хто міг би женитися, казали, що їм уже насточортіло це діло — судові витрати великі, молодь щось молола про світський шлюб, порядні ж люди мали штампи в паспортах.

Левко Іванович зрозумів, що абияк на безалкогольне весілля не навернеш. Було оголошено, що шлюбній парі дадуть пільгову двокімнатну. Після цього надійшло кілька заяв від порядних трудівників, які знайшли шляхи для негайних розлучень, щоб затим знову піти під вінець. Але Хвостовий уздрів у такій суєті елементи авантюризму і не дав згоди.

Ідея почала згасати. Аж якось інспектор по кадрах доповів, що у них є старий холостяк слюсар Гайдук. Говорили, що десь іще в період повоєнної колективізації з класових позицій він дістав гарбуза — мав дві пари чобіт,— і відтоді так загнівався, що на жіночі принади не звертає жодної уваги. Була в управлінні й невідомого віку прибиральниця Стефа — теж одиначка. Обох їх і викликав Хвостовий.

— Таким людям, як ви,— сказав Левко Іванович так солодко, ніби пив нектар,— уже давно час познайомитися з узами Гіменея. Чи не правда? Адже в цьому, що там не кажіть, і полягає людське щастя. А як ви мислите?

Викликані кивнули. Все йшло гаразд, було досягнуто згоди. Та раптом слюсар запитав, що таке узи Гіменея. А коли дізнався, що йдеться про шлюб, люто плюнув і хотів іти геть. Але Стефа загородила йому двері. Вона почала голосно кричати, що Гайдук знеславив її цноту, на людях погодившись, а тепер кидаючи її, наче якусь покритку. Скандал завирував з нечуваною силою, і Хвостовий просто втік з управління.

Ідея, здавалося, остаточно вмерла, та раптом через тиждень до кабінету Левка Івановича зайшли удвох Стефа і Гайдук. Слюсар, що нагадував щойно об'їждженого дикого огира, сором'язливо попросив благословення, а прибиральниця зайнялася діловою стороною справи: намагалася дізнатися, зі скількох метрів складатиметься обіцяна двокімнатна квартира.

Хай мені вибачать за дещо затягнуту передмову, але я вам скажу, що насправді на організацію тверезого весілля йде значно більше часу і нервів, ніж на читання якоїсь сотні рядків.

...Весілля було з багатих. Профспілка не поскупилася на чудові наїдки, широченний вибір соків, вод і фруктових напоїв. У запрошеннях було сказано, що явка на торжество обов'язкова, але можна було б обійтися і без цих натяків — гості валом валили й без примусу. Люд чудувався новим звичаям та обрядам, азартно дзенькотів столовим інструментом. Хвостовий часом не міг повірити — особливо після вибухів сміху,— що в залі немає горілки. Кількох, особливо завзятих сміхунів і розперезаних співаків, він особисто обнюхував. Але все було натурально, без штучних стимуляторів. Щоправда, підводив сам молодий. Час від часу він заводив «Щось у горлі деренчить, деренчить — треба горло промочить, промочить!» Лунали й інші заохочувальні тексти: «Шануймося!», «Хай нашим ворогам очі повилазять!» та інші, після яких люди били посуд і лізли цілуватися. Після всесвітньовідомого найкоротшого тосту «...!!» Хвостовий відчув, як хміль ударив йому в голову. Він злякався, але поданий пакет, яким користуються на шляхах працівники ДАІ, не підтвердив сп'яніння.

У кінці столу кілька чоловік побилися, але й вони схаменулися, згадавши, що тверезі. І все-таки після чергового «Щось у горлі деренчить...» Гайдука, незважаючи на те, що він «молодий», довелося відправити машиною додому, бо провокація була надто сильною — навіть жінки заспівали рекрутської пісні, про яку згадують, за статистикою, лише після десятої-дванадцятої чарки. Майже одночасно з Гайдуком щез і метрдотель. Ще зранку, дізнавшись, що буде безалкогольне весілля, він, про всяк випадок, прикупив два ящики «Столичної». Однак драконівські заходи пильності, уведені особисто Хвостовим, не дозволили реалізувати жодної пляшки навіть за держціною. З горя і розпуки метр нализався і почав приставати з критикою до міліцейського наряду, що гуляв перед входом до ресторану.

Це був єдиний, кого у той вечір згребли до витверезника. Але він не міг заплямувати репутації управління. Щоправда, наступного ранку дехто в тресті намагався кинути тінь на безалкогольний захід, мовляв, не можуть по кількох управлінських телефонах додзвонитися, мабуть, люди ще не прийшли до тями і валяються вдома на канапах. Таким Хвостовий давав гнівну відсіч, хоч, щиро кажучи, у нього самого з невідомих причин голова розколювалась. Лише перед обідом дав про себе знати Сакаука. Зайшовши в управління, він признався, що ніколи не сподівався на такий прикрий ефект від тверезого весілля: трусяться голова і руки і весь час здається, що вийшов на службу в піжамі. Бухгалтеру викликали ближче до вечора «швидку».

Левко Іванович подзвонив до знайомого психіатра і попросив прокоментувати незвичайне явище. Той зажадав подробиць і зрештою заявив, що Хвостовий і його люди ще не готові до сильних нервових напружень і потрясінь, мають синдроми й таке інше.

Начальник управління внутрішньо боровся з такою безглуздою науковою версією, списуючи все на несвіжу закуску, коли на порозі кабінету вся у сльозах появилася Стефа.

— Гайдук не ночував удома,— крізь ридання повідомила вона.

Володимир ПАЛЬЦУН.

м. Львів.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

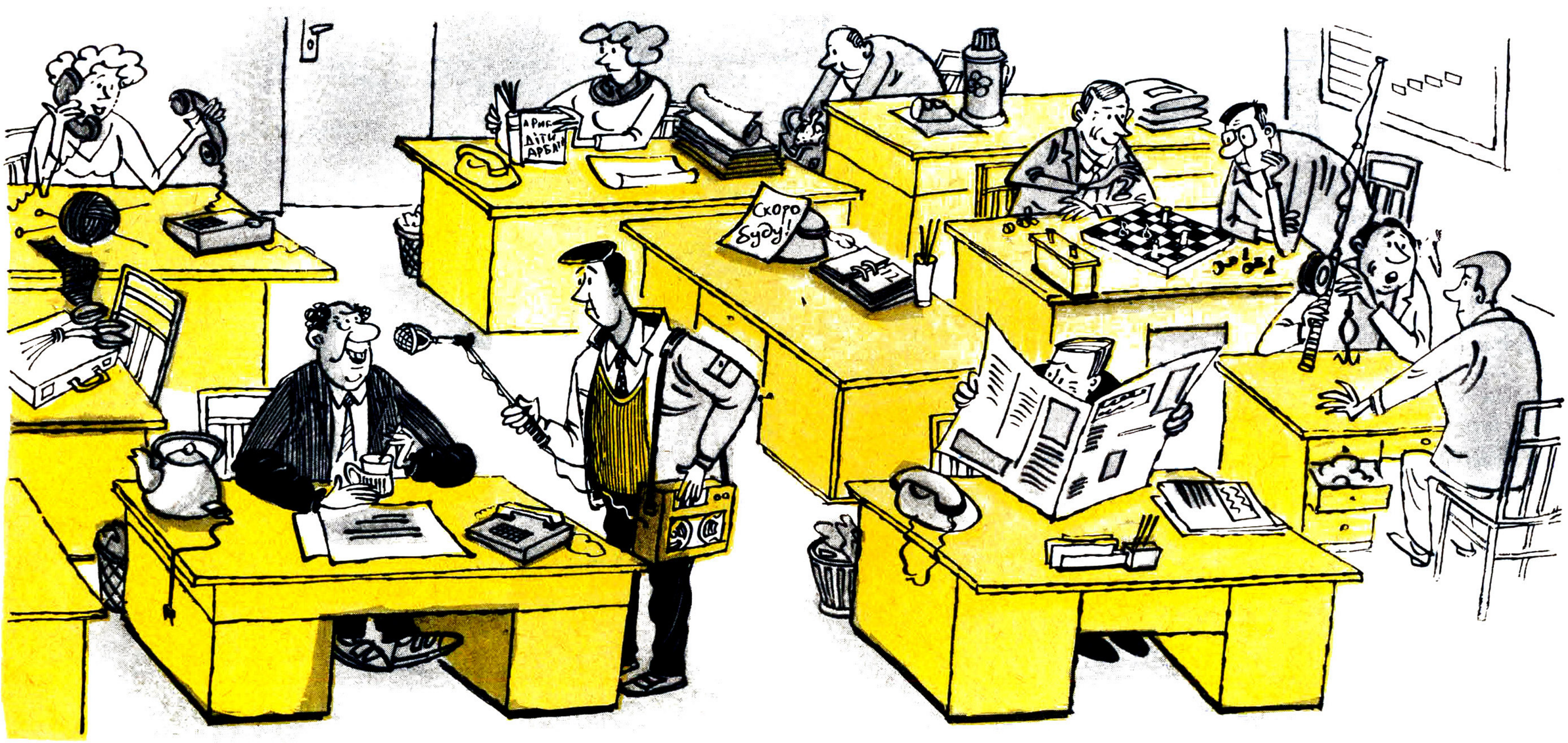

— За що ви одержуєте зарплату?
— От саме над вивченням цього питання ми зараз посилено і працюємо.

У ЦЬОМУ ФЕЙЛЕТОНІ не зблискуватиме меч богині Немезіди — богині відплати, і не свистітиме Ювеналів батіг. «Перець» не жадає «крові» винуватців, бо самі винуватці без вини винні.

Тому й фейлетон можна почати на бравурній ноті: чи знаєте ви, що житловий фонд сивого нашого красеня Чернігова за повоєнні роки збільшився у п'ятнадцять разів? А ще ж зважте і на те, що перш ніж розбудовуватися, зруйнованому фашистами Чернігову довелося довго відбудовуватись, піднімати з руїн не лише житлові будинки, але й безцінні історичні пам'ятники, помилуватися якими нині щороку приїздять у це стародавнє місто тисячі туристів — і наших, і іноземних.

Спасибі архітекторам Чернігова за те, що в місті поєдналися архітектурні стилі різних епох. Полишимо, проте, архітектуру Чернігова для туристських довідників та художніх монографій і займемось, як і личить сатирикам, справами буденними...

УКЛІННО ПРОСИМО...

Ще кілька років тому оператори документального кіно страх як полюбляли такі кадри: бульдозер наїздить на старий дім і... курява стовпом, дім — на дрібні крихти, а бульдозер, переможно ревучи, горне уламки перед себе. А чи було необхідним усе підряд руйнувати? Звичайно, були серед тих будинків розвалюхи, для яких вирок один — на злам... Але чи для всіх? Ой не для всіх! Було серед тих бульдозерних жертв чимало таких будинків, що в одному трубу поміняй, на іншому десяток листів шиферу перестели, третьому трохи дощок не пожалій, і-і-і живи в тому будинку ще роки і роки, аж поки капітальний ремонт не знадобиться.

Ні ремонти — хоч поточні, хоч капітальні — популярністю у нас не користувалися, внаслідок чого ми втратили ой-йо-йой скільки житлового фонду даремно!

Чому не користувалися популярністю ремонти? Та, мабуть, тому, що реляція про відремонтований дім не могла звучати так гучно, як реляція про дім збудований. Професія будівельника-ремонтника була не престижною. Всі лаври (як моральні, так і матеріальні) пожиналися в першу чергу тими будівельниками, що починали з нульового циклу. А дарма!

Тепер ми стали обачнішими, ощадливішими, економнішими і зрозуміли: еге, коли б цьому будинкові та вчора — поточний ремонт, не довелося б сьогодні капітального розпочинати. Трохи пізно ми це зрозуміли! Але краще пізно, аніж ніколи.

Ось кілька ілюстрацій до розмови про те, як нині у Чернігові ремонтуються будинки.

Вулиця імені Свердлова... Розпочали на ній будинок під № 126-а ремонтувати в липні 1986 року. В грудні того ж року ремонт повинні були закінчити, але й досі дім в експлуатацію не здано.

Будинок № 12-а по вулиці Чеховській. Ремонт розпочали ще у 1984 році, але й досі кінця не видно.

В будинку № 25 по проспекту Жовтневої революції йде вибірковий капремонт, уже понад рік іде, а... Коментарі, як у таких випадках кажуть, — зайві.

До ілюстрацій — назви установ і організацій та прізвища товаришів, що їх очолюють. Але не в плані гоголівського: «А подати сюди Ляпкіна-Тяпкіна!» Це, звичайно, не означає, що товариші працюють і керують бездоганно, є в їхній роботі і прорахунки, і промахи, і недоліки, але пом'якшувальні обставини переважають їхні гріхи.

Капітальним ремонтом у Чернігові займаються місцеві Ради, облжитлоуправління та його облрембудтрест. Облрембудтрест має в своєму складі рембудуправління.

Керуючий трестом — Демшевський Віктор Федорович Начальник РБУ № 1 — Судак М. В., начальник РБУ № 2 — Пугач В. Г. Головний інженер облкомунгоспу — Хитрик П. Б.

От на цих товаришів у першу чергу і ремствують чернігівці, котрі ждуть не діждуться кінця ремонтів у багатьох районах міста. Між тим, як керівники, так і рядові будівельники-ремонтники часто-густо без вини винні.

Загляньмо ж у корінь, як свого часу радив Козьма Прутков, і перед нами вимальовується така картина: Міністерство житлово-комунального господарства республіки при обсязі ремонтних робіт в один мільйон 200 тисяч карбованців виділяє чернігівцям фондових матеріалів тільки на 900 тисяч карбованців.

Але це тільки початок. Не вистачає шиферу, лісу, лінолеуму, металу, сантехніки... І не лише їх, але й цементу. Бо Кам'янець-Подільський цементний завод у літні місяці недодав 632 тонни цементу, Миколаївський (Львівська область) — 280 тонн, Дніпропетровський — 140 тонн... А всього — 1650 тонн! От і ремонтуй без цементу! Бо коли метал — хліб машинобудування, то цемент — хліб будівництва.

До речі, про метал: Криворізький завод недодав лише за один квартал 68 тонн його. А без металу не дуже розженешся, хоч при будівництві з нульового циклу, хоч при капітальному чи навіть поточному ремонті.

Найлегше було б «критикнути» чернігівських ремонтників, і все ж... Усе ж «Перець» уклінно просить: товариші з Міністерства житлово-комунального господарства, товариші з облвиконкому, товариші з облплану, товариші з міськради, товариші постачальники від Кам'янця-Подільського до Кривого Рога включно, посприяйте чернігівським ремонтникам! Дайте і додайте їм усього, чого не вистачає! А коли все узгодите, дасте і додасте, тут ми гуртом з них і спитаємо!

Г. ЛОЗУН.

ІРОНІЗМИ

● *Ніщо так не боїться тверезого погляду, як чутки.*

● *Парадокс: більше за все речових доказів у неіснуючих фактів.*

● *Не кожне місце під сонцем — тепленьке...*

● *Єдиною білою плямою на карті його життя була совість.*

Денис ГОСТРОКУТИЙ.

ДОВІДКОВЕ БЮРО ПЕРЦЯ

«ХАБАР І ЙОГО НЮАНСИ» («Перець» № 22 за 1987 рік)

Описавши кілька випадків хабарництва, автор фейлетону І. Лагоза висловив упевненість, що просто так на лапу не дають. Для цього потрібна, як мінімум, безконтрольність. Саме нею активно користувалися старший викладач Донецького інституту радянської торгівлі М. К. Педан, натоптуючи портмоне «внесками» студентів за позитивні оцінки, інспектор дорожно-патрульної служби Запорізької обласної державтоінспекції І. М. Савчук, який за кругленьку суму «прощав» водіям їзду напідпитку, та завідуючий гаражем колгоспу «Дружба» Бердянського району А. А. Рябоконь, котрий запровадив тверді розцінки за виділення нової автомашини.

Перший заступник прокурора Запорізької області Є. В. Ткачук повідомив, що в процесі розслідування цих справ на адреси керівників інституту, обласної державтоінспекції та колгоспу були внесені представлення про причини і умови, які сприяли злочинам. Обласний суд також виніс з цього приводу окремі ухвали.

І представлення, і ухвали були розглянуті. Службові особи, винні у безгосподарності, притягнуті до суворої дисциплінарної і партійної відповідальності.

М. К. Педан, А. А. Рябоконь та І. М. Савчук засуджені за хабарництво на тривалі строки.

«ГОРЛОХВАТ НА П'ЄДЕСТАЛІ» («Перець» № 1 за 1988 рік)

Подружжя Карих з міста Жмеринки Вінницької області надсилало у всі можливі інстанції листи, в яких видавало себе за жертву свавілля керівників місцевих партійних, радянських та правоохоронних органів. Їхня епістолярно-наклепницька активність значною мірою була зумовлена тим, що на п'єдестал великомучеників їх підсадила газета «Радянська освіта», опублікувавши на їхній захист кореспонденцію свого позаштатного кореспондента О. Сугака «Незавершена історія». Цій публікації передувало ще два матеріали того ж таки О. Сугака — і такої ж достовірності.

Заступник міністра освіти УРСР В. Ю. Тараненко надіслав «Перцеві» таку відповідь:

«Міністерство освіти УРСР ознайомилось із змістом фейлетону «Горлохват на п'єдесталі» і повідомляє, що дійсно редакція газети «Радянська освіта» і автор статей «Покарання без злочину», «Злочин без покарання» і «Незавершена історія» О. Сугак безвідповідально, без належної перевірки критичних сигналів і фактів висунули звинувачення проти народного судді Л. І. Петрашека (хабарництво) і Жмеринського транспортного прокурора О. С. Кашука (могоричі).

Питання про публікацію статей О. Сугака розглянуто на розширеному засіданні партбюро редакції газети. «Радянська освіта» вибачилась перед тт. Л. І. Петрашеком і О. С. Кашуком. Газета відмовилася від співробітництва з О. Сугаком.

Міністерство освіти УРСР, колегія неодноразово вказували редакції газети, особисто її редактору т. Щербатенку І. С. на публікації поверхових матеріалів та зниження вимогливості до працівників. У даний час т. Щербатенка І. С. переведено на іншу роботу».

Мал. В. СОЛОНЬКА

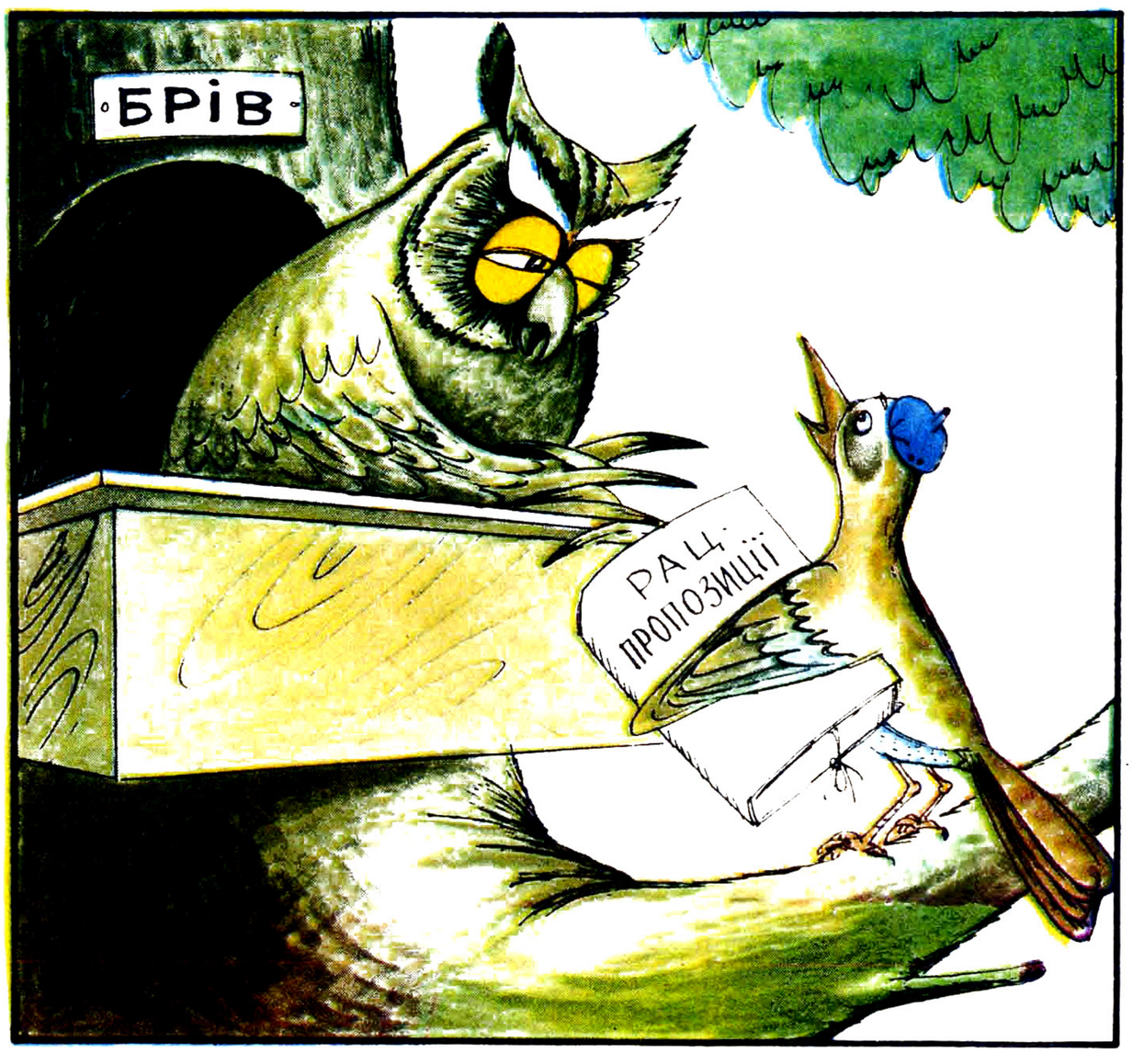

— Навідайтеся вночі, бо вдень я нічого не бачу.

ЗОО ПАРК

(З мемуарів заступника)

...А пам'ятаю, був з моїм керівником ще ось такий випадок...

Викликає він мене якось один на один до свого кабінету і запитує:

— А чи знаєш, шановний, що «homo sapiens», простіше, жива істота, має спільні риси з тими чи іншими представниками тваринного світу? Один бігає, як лось, другий збирає дарунки гастрономії, як хом'як, третій взагалі доводить, що він людина-сова. Тобто вдень спить, а вночі начебто працює. Над собою! І що найголовніше, існують особливі біополя між представниками отого самого тваринного світу і окремими «homo sapiens» із спорідненими рисами характеру. Ти, бува, і сам не помічаєш, як виділяєш серед різновидів тварин чи птахів свого, так би мовити, родича.

— Це ж треба! — щиро здивувався я.

— Треба! — втупив у мене погляд керівник.— Ми з тобою, шановний, проведемо науковий експеримент. Під кодовою назвою «хто є хто»! Тобто перевіримо працівників нашої установи. Хто на що здатний у критичну для керівництва хвилину. Бо повинні забезпечити собі надійний тил. Щоб бути впевненими у кожній виробничій одиниці.

— Мені здається — ви геній! — почав я...

— А чи не здається тобі,— перебив мене шеф,— що для нашого колективу саме настав час сходити до зоопарку?

— Саме так! — впевнено погодився я, внутрішньо приготувавшись до рішучих дій.— У цю ж суботу йдемо. Усім колективом!

В суботу працівники установи відділами, секторами та лабораторіями прибули до зоопарку.

Наступала відповідальна пора, коли навіть дрібниці занотовуються у блокнот та фіксуються пам'яттю...

У понеділок штатний розклад установи чекала пертурбація.

Головний спеціаліст був понижений до звичайного спеціаліста. Не треба було так довго стояти біля клітки з левом. Чоловік з думками про царювання особливо небезпечний для керівництва. Начальника другого відділу за прихильність до дятла терміново переведено у відділ внутрішніх зв'язків. Тепер він постійно у відрядженнях. Щоб не «настукав» часом зайвого якомусь перевіряючому. Вахтера призначено головою комісії по контролю за діяльністю адміністрації. Він і зовні був схожий на лінивця. Проте голова профкому, наприклад, повністю виправдав своє перебування на посаді голови, простовбичивши увесь час біля клітки з лисицею.

І так ледь не по кожному працівнику. Ніхто не був обійдений увагою керівництва.

— То що? — запитав під кінець робочого дня шеф.— Гудуть?

— Гудуть! — захитав я головою.— Як бджоли.

— Нічого! — заявив він у відповідь.— Новому завжди ставили підніжки. Зате ми тепер сидимо, мій мужній заступнику. Міцно!..

Але раптом його міркування перебив дзвінок прямого зв'язку із головною конторою.

— Добридень, колего! — почувся з червоної трубки бас безпосереднього начальства мого керівника. — У наступну суботу йдемо до зоопарку. Усім колективом головної контори. Чекаємо на вас! До зустрічі!

Мій шеф зблід, потім позеленів, потім почервонів, потім вкрився всіма кольорами веселки.

— Треба терміново щось придумати! — прохрипів він і, як потопаючий, подивився на мене.

Цілий тиждень ми міркували над «Каталогом тварин та птахів» місцевого зоопарку. Але зупинитися хоч на якомусь представникові тваринного світу, біля якого можна було б зупинитися без оргвисновків, так і не змогли.

У ніч з п'ятниці на суботу шеф у відчаї написав заяву про звільнення за власним бажанням.

Олександр ЛОЗА.

м. Суми.

Мал. А. ПОМАЗКОВА

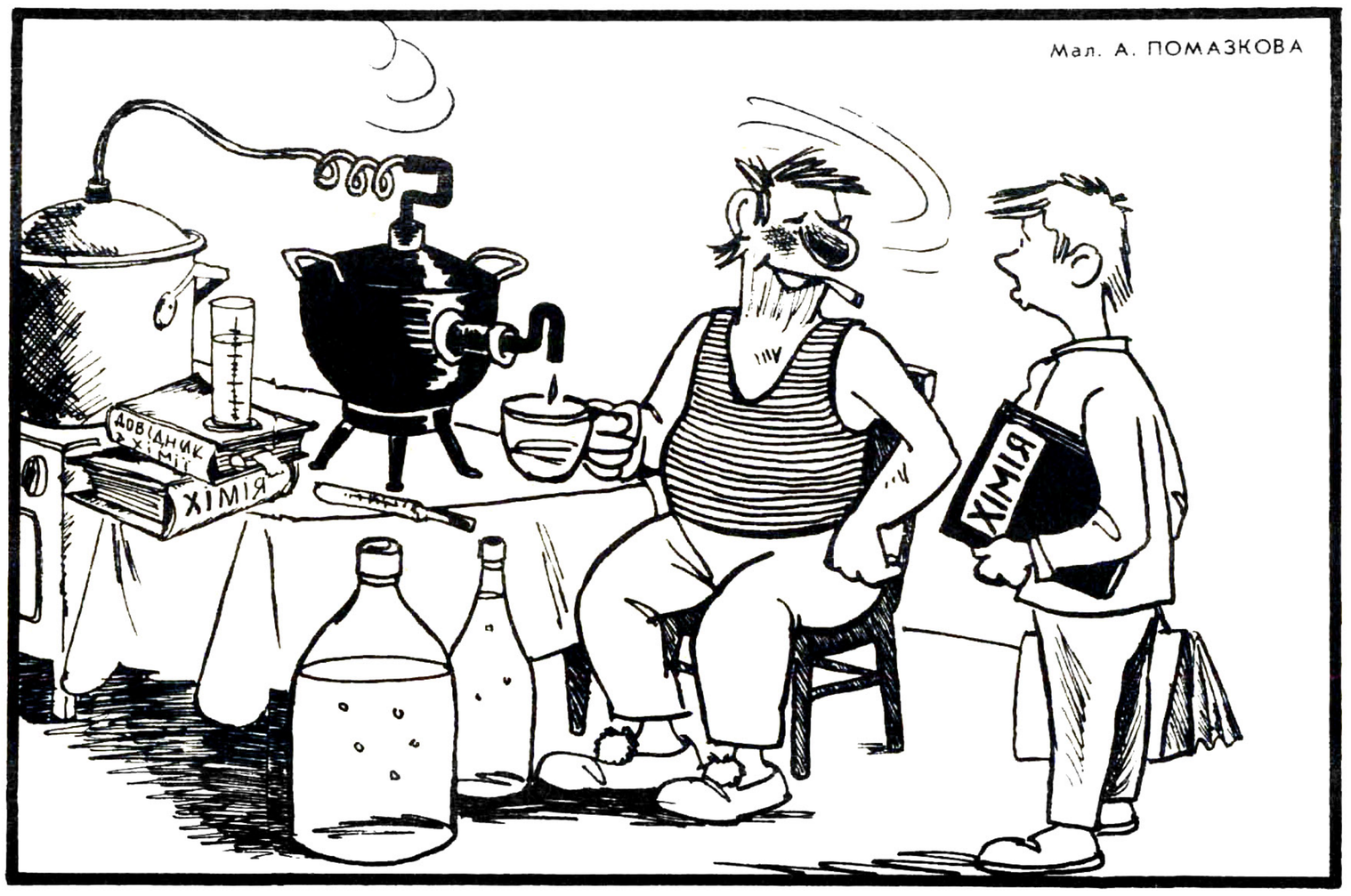

— Налягай на хімію, синку. Бачиш, наскільки потрібна ця наука.

ЧОТИРМА РЯДОЧКАМИ

ПЕРШЕ ЧИСЛО

За те, що гуляв і ганьбив ремесло,
Максиму вліпили по перше число.
А першого — в касу гукнули Максимка:
Зарплата у нього та ще й — прогресивка.

НЕРІШУЧИЙ

Не знає, на яку ступити ногу,
Так в нерішучості й життя своє прожив:
Гадав, сердега, що служив він богу,
А виявляється, що чортові служив.

НЕБУВАЛІ УСПІХИ

Про успіхи великі, небувалі
Він кожен день розводить тралі-валі.
Від балачок тих вже свербить у носі,
А успіхів не видно щось і досі.

БІДА І ПІВБІДИ

На дві частини люди поділяються:
Керують перші, другі — підкоряються.
То півбіди, як нерозумний другий,
Біда, коли той, перший, недолугий.

ТАКИ ДОДУМАВСЯ!..

Що — істина?.. Питання не просте...
Та от відкрив знайомий мій один:
Вся істина — це, безумовно, те,
Що скаже той, у кого вищий чин.

ТРЕБА Б ЗНАТИ...

Ми лад наводим у своєму домі,
Всі ганджі, прорахунки викриваєм.
Чимало про недоліки вже знаєм,
Та часто — винуватці невідомі.

ЗОРІЄНТУВАВСЯ

У нього на нове — своє чуття,
До того ж — має він свою манеру:
Одні взялись робить нове життя,
А він узявсь робить собі кар'єру.

Юрій КРУГЛЯК.

Мал. Ю. СЕВЕРИНА

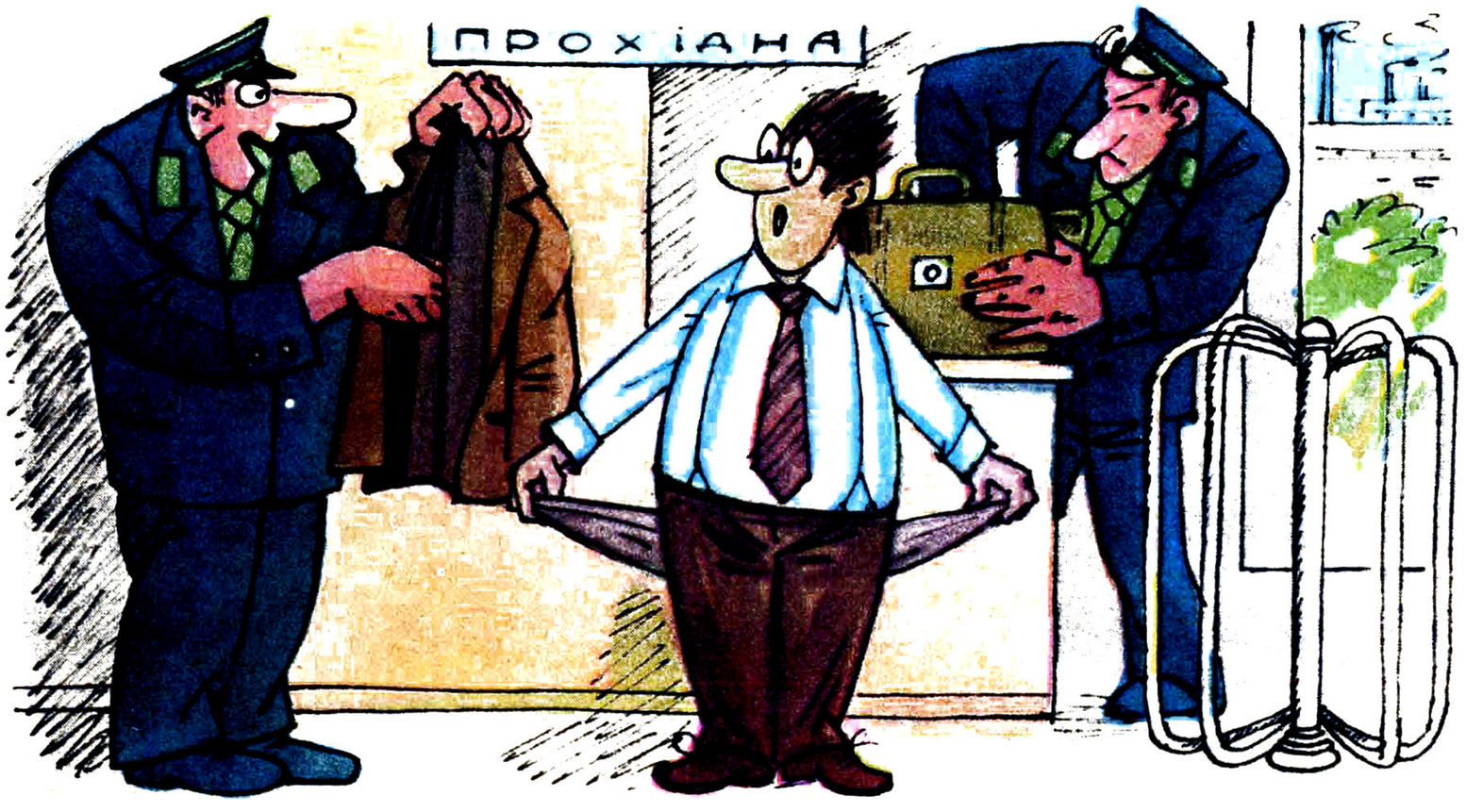

— Надійшов сигнал, що ви постійно виносите сміття з хати!

ДОВІДКОВЕ БЮРО ПЕРЦЯ

«ЗАГАДКА ДЛЯ ПРОКУРОРА» («Перець» № 23 за 1987 рік)

У фейлетоні розповідалося про ненормальну атмосферу, яка склалася у Піщанській міжрайонній ремонтно-будівельній дільниці Вінницької області. Столяр цієї дільниці В. Т. Коломієць писав у різні інстанції про численні порушення фінансової дисципліни, розкрадання будівельних матеріалів, а старший виконроб К. Ф. Бутнару віддячив йому тим, що звільнив з роботи начебто за прогул без поважних причин.

На фейлетон редакція одержала відповіді з Вінницького обкому Компартії України та обласної прокуратури, з яких випливає: В. Т. Коломійця на роботі поновлено, йому виплачено заробітну плату за три місяці вимушеного прогулу, а суму відшкодування буде стягнуто з К. Ф. Бутнару.

Разом з тим, дещо у відповідях не збігається. Так, секретар обкому партії А. Царенко стверджує, що «в результаті перевірки заяв Коломійця В. Т. про зловживання в МРБД були виявлені крадіжки будматеріалів, порушення фінансової дисципліни, за що винні посадові особи притягнуті до партійної, дисциплінарної і кримінальної відповідальності», і в той же час заперечує, що «силами дільниці за державний рахунок була відремонтована церква в Піщанському районі». А перший заступник прокурора області А. В. Борденюк, навпаки, заперечує, що «відомості про зловживання службовим станом, приписки та інші порушення... не знайшли свого підтвердження», зате підтверджує, що робітники МРБД виготовили церкві з виробничого матеріалу без оформлення наряду-замовлення шафи і антресолі та заготовки для ікон.

Будемо сподіватися, що обком партії і обласна прокуратура з'ясують, чиє джерело інформації ближче до істини, і додатково про це повідомлять редакцію і читачів.

«НА ТЛІ ПОВНОГО АЖУРУ» («Перець» № 1 за 1988 рік)

Директор радгоспу «Соцнаступ» Барвінківського району Вячеслав Васильович Яриза був глибоко переконаний, що в очолюваному ним господарстві панує цілковитий порядок. А тому окремі «дрібнички» — загибель кавунів на десятку гектарів, буряків — на півтора десятка га, падіж худоби — розцінював як нетипові, не варті уваги.

Увагу на них звернув Харківський облагрокомітет. Як повідомив голова комітету В. С. Возний, за недоліки в роботі, що привели до загибелі посівів і зниження урожайності овочів, з керівників радгоспу стягнуто 2519 карбованців, у тому числі з В. В. Яризи — 733 карбованці. За рахунок винуватців відшкодовано також вартість загиблої худоби.

ВИ — НАМ, МИ — ВАМ

На знімку, що його надіслав завідуючий Новогеоргіївським Будинком культури Ананьївського району на Одещині І. Майстренко і який надруковано в першому номері «Перця», було зафіксовано напівруїни сільського вогнища культури. Проте у звіті начальника райсількомунгоспу О. С. Гладкого об'єкт значився відремонтованим.

Заступник голови Одеського облвиконкому В. А. Черкаський повідомив, що за незадовільну роботу О. С. Гладкого з посади звільнено. Ремонт Будинку культури буде завершено у жовтні.

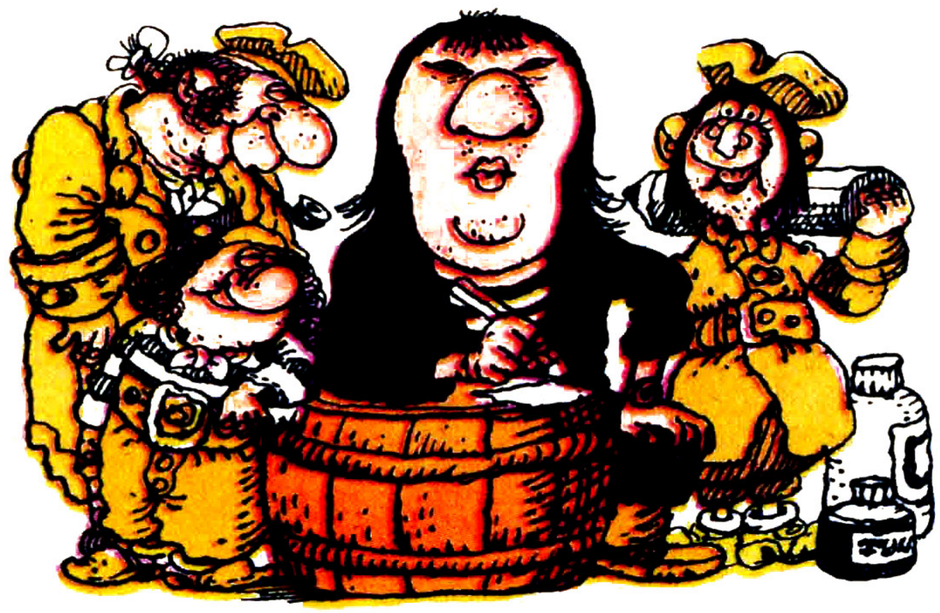

Автошарж.

Вітаємо художника-перчанина Радну САХАЛТУЄВА з присвоєнням звання Заслуженого художника УРСР.

Лекторій для бюрократів-початківців

ВІДПОВІДЬ... З ФАНТАЗІЄЮ

Сьогодні, шановні товариші, ми поговоримо про листування. Зокрема, про листування ділове. Коли цілком офіційна особа цілком офіційно листується із цілком конкретним заявником.

Припустимо, отримала ваша поштова організація листа такого простенького змісту. Скажімо, пенсіонер, постійний передплатник газети «За рубежом», пише, що останнім часом не отримує свого улюбленого щотижневика. Просить розібратися.

Здавалося б, невеличке прохання, а скільки клопоту може завдати! Це ж іди, розбирайся, з'ясовуй! А потім суши собі голову, як краще тому надокучливому пенсіонерові відповісти.

Зате для тих, хто розуміється на подібних речах,— тут нема чого робити. Знаєте, що відповів начальник Бахмацького (Чернігівська область) райвузла зв'язку В. А. Телятников жителю села Митченки пенсіонерові К. П. Полішку, коли той поскаржився на те, що поштарі загубили кілька номерів його улюбленої газети «За рубежом»?

«Уважаемый тов. Полишко! Ваше заявление из-за отсутствия работника, отвечающего за разрешение жалоб, находится на разрешении. В ближайшее время Ваше заявление будет удовлетворено.

Начальник Бахмачского районного узла связи В. А. Телятников».

Ось так просто і водночас з фантазією відповів керівний зв'язківець. І погодьтеся: навіть мудріший із наймудріших не розібрався б до ладу у такій відповіді. Проте ніхто тепер не скаже, що заяву пенсіонера залишено без уваги. А це у бюрократичному ділі — найголовніше!..

Заняття провів Ю. МИКОЛИН.

Юрій ШАНІН

З «МАЛОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ»

ДОШКА, ГАНЧІРКА, КРЕЙДА

У студентському житті ці три поняття так само нерозлучні, як три брати у казках народів світу, як три сестри в п'єсі Чехова і як три поросятка з відомого діснеєвського мультфільму.

Даруйте, ганчірка, дошка, крейда — в епоху суцільної політехнізації та, пробачте, комп'ютеризації?! Та це ж — анахронізм! Середньовіччя вищої школи!

На жаль, поки що вони — сумна реальність наших вузів.

І коли ви стрінете науковця, із виду свого в дошку, пом'ятого, наче ганчірка, і білого, як крейда, знайте: це — вузівський викладач після чергового практичного заняття чи лекції. Такий вигляд він має, незважаючи на суцільну (як, принаймні, стверджується у звітах) політехнізацію та комп'ютеризацію. Котрі сьогодні якщо не казка, то, в усякому разі,— спогади про майбутнє. Тож хай скоріше оте майбутнє стане сучасністю!

ДОГАНА

Що таке догана — відомо всім. Навіть тим, хто ще її не отримував. А тим, хто вже здобув,— тим більше. Тому краще поговорити, приміром, про стипендію. Хоча б тому, що в житті студента ці поняття часто взаємопов'язані: дають догану і тут-таки знімають стипендію. Але трапляється й навпаки: догану зняли — стипендію повернули!

А втім — ні: про стипендію ми досить докладно вже говорили іншого разу. Тим паче, догана — поняття більш містке, так би мовити, глобальне (поки що!). Адже її може заробити не лише студент чи аспірант (як і стипендію), але й викладач. І професор. І (подумати страшно) — навіть ректор! Не кажучи вже про проректорів та деканів. Хоча, зрозуміло, нікому з них ми цього не бажаємо. А бажаємо отримувати виключно подяки, премії, грамоти та стипендії. У тім числі й іменні. Втім, про стипендію ми вже говорили...

Отже — догана. З погляду на перехід кількості в якість тут ще чимало нез'ясованого. Точно відомо лише одне: навіть найбільша догана (так звана «догана з занесенням до...») — значно гірша за найменшу стипендію. І це знають навіть першокурсники.

У нашій вузівській повсякденності для одержання догани існує стільки причин, приводів, нагод і підстав, що перерахувати їх просто неможливо. І, таким чином, сама собою відпадає необхідність докладно говорити про те, що таке догана.

ЛАБОРАНТ

Жодна кафедра не може нормально існувати без лаборанта. Слово «лаборант» означає «працюючий» і походить від латинського дієслова laborare — працювати, старатися, піклуватися, турбуватися, готувати... і далі називається ще 18 (вісімнадцять!) не менш відповідальних функцій.

Це, звичайно, не свідчить про те, що решта співробітників кафедри не працює, не турбується, не піклується і т. д.

Та коли в учбовій кімнаті не знайдеться потрібних приладів, препаратів, наочних посібників, а до лекції професора не будуть підготовлені відповідні таблиці, діаграми, діапозитиви чи фільми (не кажучи вже про ганчірку та крейду),— педагоги опиняться в досить скрутному становищі. А разом з ними — і студенти. Які, втім, поставляться до цих труднощів зі здоровим оптимізмом. І не дуже сумуватимуть. А винним буде лаборант, до обов'язків якого входить підготувати все, без чого неможливе навчання.

Найчастіше кафедральними лаборантами стають абітурієнти — після невдалої спроби вступити до інституту. Таким чином, до вузу вони все ж потрапляють. Хоча і не як студенти.

Зате, попрацювавши два-три роки на кафедрі, лаборант, як правило, студентом стає! І робить це вже більш упевнено і свідомо. А потім, підіймаючись щабликами учбово-педагогічної драбини, може знову повернутися на кафедру. На рідну кафедру. Але вже в ролі асистента. А з часом — і очолити кафедру. Й не лише кафедру.

Адже саме з лаборантів починали свій шлях у науку багато хто з сучасних академіків і лауреатів. Бо розуміли значення слова «лаборант». І старалися, піклувалися, працювали. Й не для себе, не про себе, не на себе, а — для кафедри, для колег, для студентів. А коли дбаєш не про себе, а про інших, то отим іншим хочеться подбати про тебе. Коли, звичайно, ти — справжній лаборант.

Будуємо ми, що й казати, з розмахом. Як будуємо — то вже інша справа. Буває й так, що потім доводиться перебудовувати. Але, споруджуючи нове, не слід забувати й того, що залишили нам у спадок будівничі минулого. А саме так подекуди й робиться. Про це йде мова у фейлетонах спеціальних кореспондентів Перця Павла Стороженка та Ігоря Лагози.

Зойки „застиглої музики"

З реставрацією — ЗАВАЛ...

«Тиха українська ніч»...

І полтавська — не виняток.

Тільки гудуть, як хрущі, лампи вуличного освітлення та де-не-де ревне сиросонку магнітофон. І знову затихне під енергійним впливом схарапуджених сусідів. А так — ні лист не шелесне, ні машина не піпікне...

Але що це? Що за люди копирсаються в купах битої цегли? І звідкіля ці порушені стіни, провалені дахи, розкидані крокви? Ще недавно стояло тут двійко давніх будинків, дебелих, як колгоспний бригадир у розквіті сил. Невже землетрус, цей рідкісний гість чорноземної зони, завітав у Полтаву і наробив отакого шарварку?..

— Та ні! Який там землетрус! — на хвильку перестав копирсатися в стіні товщиною, як «Запорожець» у довжину, один із нічних трудівників.— Це будівельники завалили. Кажуть, збиралися реконструювати, та щось у них там не вийшло... Ну, а ми тепер оце тутка собі на гараж наколупуємо. Ви ж тільки подивіться, яка цегла! Тепер такої не роблять...

А починалося добре. Міське житлове об'єднання в темпі відселило мешканців будинків №№ 24 і 26 по вулиці Котляревського, які давно уже скаржилися на незручне внутрішнє планування квартир. От і вирішили перепланувати їх по-сучасному, зберігши, природно, при цьому первісний зовнішній вигляд споруд.

Для початку рембуддільниця № 3 тресту «Укржитлорембуд» ті споруди «розкрила». Бо реконструкція, бачте, включала добудову іще двох поверхів. Але потім у творчих зусиллях РБД-3 запала тривала пауза. Чи то трудовий ентузіазм вичах, чи на інший об'єкт перекинули, але впродовж року стіни і перегородки будинків були доступними всім природним стихіям.

Через рік експерти з Полтавського інженерно-будівельного інституту констатували: старі стіни втратили здатність нести навантаження. За рік бездоглядного утримання будинки перетворилися в нехарактерні для наших мирних днів руїни. Гм-гм... І це — в центрі міста? Неподобство! З міськкому партії надійшла команда — оперативно навести порядок! І тут на допомогу й прийшов «громадський актив» — городяни, які потребували будівельних матеріалів для власних дач і гаражів. І методом всенародного зносу старовинні будівлі стерті з лиця полтавської землі.

Чи не був це випробуваний прийом будівельників: щоб не вовтузитися зі складною реконструкцією (ох і вигадливо клали цеглу предки!), вони дали можливість об'єктам «дозріти»: кинули їх напризволяще, без дахів, як голого на морозі, щоб рік потому констатувати «летальний кінець»?

Не будемо гадати. Цікаво інше: руйнація старовинних споруд відбувалася за кілька кварталів од кабінету головного архітектора міста Ф. В. Кваса. І це був не миттєвий акт. І не єдиний у своєму роді.

У всіх ідентичних випадках — в тім числі й тих, про які йшлося у фейлетоні «Ціна мрії» («Перець» № 8 за минулий рік),— позиція архітектора мало чим відрізнялася від професійних уболівань виконроба, якому ніде розвернутися бульдозером. І тому треба дещо знести і подекуди підчистити. Щоб було рівно, зрозуміло й приємно конати план. І не дай боже впасти в іншу крайність, припуститися новаторських ускладнень. Не треба! Бо ніколи. Строки тиснуть.

Щоб скласти враження про смаки і стильові уподобання головного архітектора, я попросив земляків показати бодай-яку споруду, збудовану за його проектом. На мій подив, це було непосильне завдання. Таких будинків у природі не існує. Виявляється, головним архітектором можна стати, нічого не проектуючи. Це, приблизно, як романістом — не написавши жодного роману, чи садівником — не посадивши жодного куща. Визначення Володимира Даля, що архітектор — це митець-будівельник (прошу звернути увагу: «митець» — на першому місці!) сприймається в даному разі, як наївний архаїзм.

Але дозволимо собі запитати й таке: а де ж була у цей час громадськість? Де були, як їх іменують, батьки міста?..

На розширеному засіданні правління полтавської організації Спілки архітекторів України, скликаному з нагоди успішного зносу ще двох старовинних будинків, прозвучала сумна констатація: «Архітекторів у нас багато, а от борців — мало...»

Навряд чи письменник Валерій Шевчук, виступаючи зі статтею «Хто згадає давніх співців та літописців?» (див. десятий зошит журналу «Вітчизна» за минулий рік) і описуючи занедбаність полтавського Хрестовоздвиженського монастиря, гадав, що його гіркі слова виявляться до певної міри пророчими. Не могло увінчатися добром нехлюйське ставлення до історичного спадку, до матеріалізованої думки і поту предків. Вересневої ночі над північно-східною околицею Полтави запалахкотіла заграва. Горіла дзвінниця монастиря. Підпалена просто так, знічев'я підлітками, які мали звичку розважатися на бездоглядному монастирському подвір'ї. Згоріли перекриття, риштування, що залишилися від недовершеної реставрації, купол — цей, за висловом М. В. Гоголя, «найкращий, найпринадніший витвір смаку»...

До речі, Микола Васильович зазначав, що «архітектура — теж літопис світу... Вона... хоча уривками, з'являється серед наших міст у такому вигляді, в якому вона була при віджилому вже народі, щоб, дивлячись на неї, нас осяяла думка про його минуле життя і занурила нас в його побут, у його звички і міру розуміння й викликала у нас вдячність за його існування, яке було ступенем нашого власного піднесення».

На початку шістдесятих років, виходячи з найкращих мотивів (чи то просто господарських, чи ускладнених «богоборчою» ревністю), на базарному майдані було знесено стару церкву. Релігійні предки мурували на віки, і тому сучасникам довелося добре попопріти. Але, врешті, завалили. І про ту епоху на центральному ринку тепер не нагадує майже нічто, окрім, хіба, повесника церкви, капітального громадського туалету, який до цього часу безвідмовно служить людям.

І при погляді на цей архітектурний спадок нас повинна осяяти думка «про минуле життя народу»? І ми «занурилися в його побут»? Яка гірка іронія долі!

На полтавському зрізі — тисячі безпретензійних коробочок, збільшених до циклопічних розмірів. Але, велінням часу, ми стали головними розпорядниками не тільки безликих надбань епохи масової забудови, а й того, що створили предки. Чи маємо ми право перекроювати, виходячи з потреб сьогоднішньої кон'юнктури, цей крихкий, непридатний до тиражування спадок? Чи маємо право позбавляти цього спадку (не нами створеного!) прийдешні покоління? Це — питання. І вирішувати його треба, добре, багато разів порадившись із пристрасним умом і освіченим серцем.

На жаль, такого потягу на полтавських адміністративних висотах не помічається.

П. СТОРОЖЕНКО.

м. Полтава.

Мал. Є. ГРИГОР'ЄВА

— Або ти записуєш мене у співавтори, або я записую тебе у добровільну дружину, художню самодіяльність, товариство рятування на водах...

Як жаль тебе, річко!..

«У нас, у колгоспі з гучною назвою «ХВИЛЯ РЕВОЛЮЦІЇ» (с. Касьянівка Дворічанського району на Харківщині), десять років тому меліоратори з ПМК-163 тресту «Харківводбуд» по-варварському знищили окрасу нашого села — річку Нижню Дворічну. Ось уже понад десять років гуляє родюча земля — 30 гектарів! — не дає господарству ніякої користі, поросла бур'яном. А скільки пропало добра державного, завезені сюди гончарні труби, вагон скловати утоплені в болоті. Викорчувані чотири сади...

Ні РАПО, ні райкому, ні райвиконкому до цього руки не доходять: потонули в паперах...»

(З листа колгоспників — усього 26 підписів).

(Коментар поета-сатирика)

Як жаль тебе, річко
З найменням Дворічна:
Гірка твоя доля,
Сумна, драматична...

Була ж ти чудова,
Така мальовнича,
Твоєю водою
Вмивали обличчя.

Несла свої води
Ти в річку Оскіл.
Гніздились пташки
Над тобою довкіл;

І риба водилась —
Соми, судаки,
І діти купались
В тобі залюбки;

Водицю свіженьку
Худоба пила...
Ти справжнім багатством
Була для села!

Ой, річко загибла,
Ой, Нижня Дворічна,
Рука тебе стисла
Волюнтаристична

І витисла воду
Усю — до краплини
Під гаслом лукавим:
«Для блага людини!»

З тих пір десять років
Уже проминуло,
А ти все — канава,
Занесена мулом;

Лани на тобі обіцяли,
Та де там:
Ти геть заросла
Бур'яном, очеретом...

Тебе обезводили,
Знищили, стратили
Харківські меліо-
АДМІНІСТРАТОРИ!

Хто право вам дав,
Чия резолюція —
Паплюжити слово святе —
Р е в о л ю ц і я?!

Його ви зловісним
Наповнили змістом,
Тож назва колгоспу
Звучить як
Б л ю з н і р с т в о!

Валентин ЛАГОДА.

ШЕДЕВРИ ПІД СКОРОЧЕННЯМ

Останнім часом окремі не вельми свідомі харків'яни виявляють активне незадоволення. Гинуть, мовляв, пам'ятники старовини. Наша історична, сказати б, гордість. Схаменіться, шановні! Що, власне, гине? Хто може назвати загублене творіння? Будинок по вулиці Пушкінській, 6? Що так, то так. Було діло. Шарахнули легесенько бульдозерами по ранньому класицизму кінця XVIII сторіччя, аж порох віків пішов. Розтягли садибу по камінчику на гаражі та веранди, а різні там архітектурні прикраси на звалище вивезли.

Але для чого все те робилося, товариші громадяни? Повірте, що ні заступник голови облвиконкому Г. Ф. Пономарьова (вона ж голова товариства охорони пам'ятників), ні головний зодчий міста В. Т. Семенов нічого поганого не збиралися цим сказати. Просто вирішили замість раннього класицизму спорудити монументальний торговельний центр. Себто, велетенський магазин. І в цьому є своя принадність. Адже, за задумом харківських градоначальників і майстрів застиглої музики, торговельна точка виросте якраз навпроти відомої в усьому Союзі бібліотеки імені В. Г. Короленка. З одного боку, випадає чудова нагода посперечатися в архітектурному плані із самим славнозвісним академіком архітектури О. М. Бекетовим, за проектом якого споруджено бібліотеку, а з іншого — безсумнівне єднання духовного з матеріальним. Сумки, авоськи, джинси, комерція, а через дорогу — Гегель, Кант, Достоєвський, Пушкін... Уявляєте, який буде сюрприз харків'янам? Бо ж вирішено дане питання, зверніть увагу, без різних там обговорень, дискусій у пресі й такого іншого непотрібного галасу. Навіщо? Нехай громадяни будуть поставлені, так би мовити, перед приємним фактом.

Як бачите — нічого не гине. Навіть навпаки.

Візьміть колишні церкви. Хоча б Троїцьку і Миколаївську. Стоять собі й горя не знають. Та й не просто стоять. У першій з комфортом розмістилася пекарня № 6, а в другій — збиральнообмінний пункт Лисичанського шиноремонтного заводу. Аби якось внести і свою лепту в архітектурний задум зодчого Подьякова (1861 р.), спеціалісти хлібобулочних справ прикрасили Троїцьку церкву кількома трубами середнього діаметру, дещо примурували, дещо ліквідували, а на колись златоглавих куполах влаштували щось на зразок висячих садів Семіраміди. Правда, замість пальм і кипарисів там ростуть звичайнісінькі бур'яни, але все одно красиво. А від усіляких архітектурних треньків-бреньків, самі розумієте, довелося начисто відмовитися. Кому вони потрібні в епоху перебудови?!

Служить вдячним нащадкам і творіння архітектора Васильєва — Миколаївська церква, створена у 1821 році. Вкрай занедбаний, наполовину розвалений пам'ятник архітектури нині дуже прикрашають гори автопокришок.

Отже, даремно, просто даремно обурюються товариші. Практично жодне творіння зодчих минулого не кинуто напризволяще. Унікальну садибу XVIII сторіччя в селі Василівці Вовчанського району віддали під зерносховище, у церкві Іоанна Богослова (перша половина XIX ст.) влаштували базу Харківського госпторгу. А в древній церкві села Володимирівки Краснокутського району свого часу відкрили навіть більярдну. Чому б, власне, й не постукати та не поганяти кулі? Били, стукали, ганяли. І «карамболь» був, і «американка». Літали шари скрізь, тицькали киями куди заманеться. У стіни — то й у стіни. В унікальний барельєф «Розп'яття Христа» роботи С. Т. Коненкова — то й туди. Сьогодні від творіння великого скульптора практично нічого не залишилось. Та й сама церква — пам'ятник архітектури, як твердять, лебедина пісня архітектора О. В. Щусєва — ось-ось перетвориться на руїни. Ну, то й що? Побавились кулями, і на тому спасибі. Отже, недаремно предки старалися, свій хист докладали.

Для господарських діячів у Харківській області можливості безмежні. Як комусь закортить десь базу, гараж чи склад влаштувати — будь ласка. Архітектурних перлин вистачає. Як не церква, то садиба, коли не собор, то караїмська кенаса. Реконструюй, ламай, прибудовуй — необмежений простір для творчості. Ніхто не спитає, ніхто не засудить. І зовсім не тому, що нема хазяїна. Навпаки. Їх, отих хазяїв,— ого-го! Хто за архітектурні пам'ятники тільки не відповідає: управління, відділи, ради, виконкоми... Тільки крайнього у цьому довгому ланцюгу не знайти.

Хоч як це парадоксально, але практично жоден пам'ятник архітектури не перебуває на балансі обласного відділу у справах будівництва та архітектури. Уявіть собі, що навіть театри належать... Ні, ні, не управлінню культури. Навіщо їм така халепа? Повну відповідальність за театральні споруди покладено... на міськжитлоуправління. Зараз, правда, усі театри міста закриті, оскільки входити туди акторам і глядачам ризиковано. Усе на ладан дихає. Якщо не перекошений від піклування атлант на голову впаде, то десь карниз у стилі модерн по тім'ячку може врізати. Бо харківські театри, до вашого відома, також — не лише вогнища культури, а ще й пам'ятники будівельного мистецтва. Предмет, так би мовити, місцевої гордості.

Але хто сказав, що нею, цією гордістю, у Харкові нехтують? Зовсім ні. Он у травні минулого року тут навіть заснували філіал інституту «Укрпроектреставрація». Штат визначили, плани накреслили. Залишалося тільки рукави засукати, сісти за столи і впритул зайнятися застиглою музикою. Стосовно рукавів затримки не було. Завідуючий філіалом В. С. Усик зі своїми підлеглими зробив це швидко. Що ж стосується столів, то тут невелика заковика сталася. Ні, столи в наявності є. Скільки завгодно. Розмістити їх ніде. Мабуть, через велику любов до рідної історії у камені харківські градоначальники ніяк не могли відшукати для філіалу необхідного приміщення. Щоб ото не працювати реставраторам край битого шляху. Якби не мер міста С. М. Соколовський, то й до сьогодні не знати працівникам філіалу, з якої точки міста керувати їм реставраційним процесом. Та, дай боже здоров'я Степанові Миколайовичу, підказав. Гостинно запропонував зайняти колишній готель «Спартак». А колишній тому, що компетентні організації визнали його абсолютно непридатним для подальшої експлуатації: аварійний ледь не на всі сто відсотків. Якщо в колишньому готелі добряче чхнути, то, цілком вірогідно, перекриття на голову опустяться. А ви, товариші реставратори, в'їжджайте. В'їжджайте!.. От і тулиться філіал завдяки такому піклуванню в одній з кімнат Будинку архітекторів, що на вулиці Дарвіна.

Втім, це навіть на користь. Адже недаремно згадану вулицю іменують не інакше, як музеєм архітектури. Тут є все. Поруч з будинком у стилі модерн височіє садиба у мавританському стилі, дерев'яна архітектура перегукується з класицизмом. Саме на вулиці Дарвіна знаходиться будинок, в якому жив і працював академік О. М. Бекетов. Той, хто залишив харків'янам у спадщину чимало чудових творінь архітектури.

Глянеш, правда, на тую спадщину, і аж лячно робиться. Які вже там карнизи, канелюри чи пілястри! Які вже там орнаменти з прикрасами! Як воно, нещасне, взагалі купи тримається? Від модерну з класицизмом і сліду не лишилося. Бо ремонтуються житлові будинки, що у пам'ятниках лічаться, без будь-яких паспортів, норм, правил. Без будь-якого нагляду. Відсутнє все це у славному граді Харкові. Не пам'ятники, а самі коробки XIX сторіччя. Бери їх і зі списків охорони викреслюй.

А що! Це ж ідея! Викреслив — і крапка. Ніякої тобі застиглої музики. А як немає тієї музики, то немає й клопотів. Втім, подібне відкриття було зроблено й без мене. Харківський облвиконком ще у 1983 році запатентував його, своїм рішенням № 153 склавши цілий перелік, яким перекреслив усілякі стилі. Мовляв, ні до чого вони в наш бурхливий час. Так прямо й написали у вказаному рішенні великі уми області: «У зв'язку з ветхістю, аварійністю і неможливістю реставрації вилучити із списків пам'ятників...» І далі — сорок одне найменування. У їх число ввійшли такі творіння, як інститут мистецтв (колишня бурса), університетський ботанічний сад, закладений ще на початку минулого сторіччя, садиба в селі Василівці початку XVIII сторіччя...

Ідея, безумовно, на межі геніальності. І несвідомі громадяни не бунтуватимуть, і невгамовна преса заспокоїться. Як той казав, чого очі не бачили, того й серцю не жаль.

І. ЛАГОЗА.

Харківська область.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Друкуючи ці два фейлетони, Перець не сподівається, що чиновники від градобудівництва з різних кінців республіки засиплять його письмовий стіл бадьорими повідомленнями про те, як вони у своїх регіонах ведуть боротьбу з атлантами і каріатидами, канелюрами і пілястрами та іншими вкрай набридливими їхньому прямолінійному мисленню архітектурними витребеньками наших предків. Вони, чиновники,— народ скромний і не люблять афішувати подібну діяльність. Але гадається, що їхній досвід знищення історичних пам'ятників усе ж заслуговує якнайшвидшого висвітлення. І тому Перець із нетерпінням чекає листів на цю тему від своїх читачів, яким із задоволенням надасть місце на сторінках подальших своїх номерів.

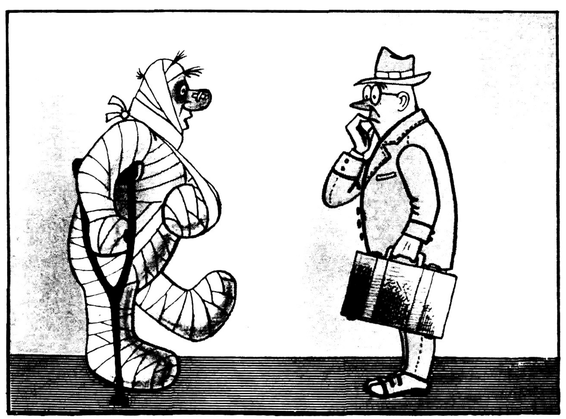

Мал. А. БОРДУНОСА

— Захотілося пива, став у чергу, отямився — гіпс...

ЛАМАТИ — НЕ БУДУВАТИ

Істина звичайно банальна, однак не позбавлена злободенності й нині.

Згадаймо, приміром, з яким завзяттям та енергією ламали ми донедавна садові будиночки. Скільки дров наламали!.. А чи багато збудували після того, як схаменулися? Ото ж і воно: будувати — важче.

А втім, навіщо згадувати минуле, хоч і зовсім не далеке. Давайте займемося, як кажуть, сьогоденням і кинемо погляд на проблему «ламати — не будувати», що стирчить, мов кістка у горлі, в іншій, але близькій галузі — спорудженні гаражів.

Погодьтеся, що й тут наламали не менше. І це за тієї обставини, що ми, як відзначив один сатирик, нарешті зрозуміли: індивідуальний гараж не являє собою аніякої загрози для соціалізму.

Зрозуміли, але продовжуємо ламати. Чому? Про це трохи далі. Спочатку про те, як будуємо. Для прикладу візьмемо навіть не гаражі, а платні автостоянки, без яких сучасному місту ніяк не обійтися.

Коли я звернувся по довідку до голови Херсонської облради товариства «Автомотолюбитель» А. С. Шевченка, він змалював досить невеселу картину.

Скажімо, у курортному Геніческу є три платні стоянки на 1500 місць, а потреба в них — утричі більша. Який вихід знайшли? Нині там постійно чергує наряд міліції, якому доручено не пускати в зони відпочинку «чужий» автотранспорт.

У такому ж курортному місті Скадовську взагалі не знайдеш «стійла» для кінських сил, хоча приплив автотуристів туди теж великий. Виняток у цьому плані — Нова Каховка. В усякому разі, тут забезпеченість громадян, висловлюючись протокольно, місцями для зберігання засобів пересування становить 70 процентів від загальної потреби. Це вже щось.

А в обласному центрі, у Херсоні? Досить сказати, що у Таврійському мікрорайоні стоянок взагалі немає, а в Шуменському діє «підпільна», організована завдяки ентузіазму автолюбителів.

Побував я на «підпільній» разом з Анатолієм Семеновичем Шевченком. Існує вона багато років і розташована саме там, де й має бути цілком законна стоянка для індивідуальних автомашин. Тут і охорона є, і навіть своє правління. І гроші клієнти справно платять. Але йдуть ці гроші повз державну касу.

Коли ж стоянку легалізують?

— Це залежить від генпідрядчика — ремонтно-будівельного управління номер дев'ять облрембудтресту, і субпідрядчиків — третього і одинадцятого РБУ,— пояснив Шевченко, гостинно запрошуючи оглянути незавершені об'єкти. — Бачите, немає очисних споруд, водопроводу, освітлення...

Стоянку повинні були здати в експлуатацію до першого січня минулого року, однак новорічного подарунка херсонці так і не дочекалися. Призначили новий строк — перше півріччя, але скінчилося й друге, а кінця-краю будівельній тяганині не видно...

Ось так будуємо, незважаючи на відомі постанови щодо розвитку послуг по ремонту і будівництву житла, дач, гаражів та інших споруд за замовленнями населення.

А як руйнуємо? О, тут — навпаки — маємо цілком зримі досягнення. Продемонструємо їх на прикладі подій, що розгорнулися навколо автокооперативу «Берізка».

Виросла ця «Берізка» на вулиці Чорноморській, неподалік від будинку під номером 18. Так от тут із чотирьох металевих гаражів спорудили один капітальний бокс на три місця. Не самовільно. На підставі рішення загальних зборів членів кооперативу, де розглядалася заява громадян П. К. Шевчука, Ю. В. Талдикіна і М. І. Фукса. Заяву не лише задовольнили, а й пішли далі, вирішивши взагалі провести у «Берізці» реконструкцію «з метою поліпшення архітектурного і естетичного вигляду, а також благоустрою території, що прилягає до кооперативу».

До речі, на цьому моменті хотілося б загострити увагу. За збігом обставин, автор цих рядків відвідав свого часу «прилеглу територію» — на прохання батьків, діти яких відвідують розташований поблизу дитсадок.

Дорослі люди ледь не плакали, демонструючи тутешню достославність: здоровезну калюжу, котру постійно доводилося форсувати з малюками на руках.

Куди тільки не зверталися мами і тата на предмет проведення «меліорації». Паперів, написаних із цього приводу, цілком би вистачило, щоб закидати калюжу, однак вона нахабно продовжувала існувати, аж поки члени кооперативу «Берізка» за свій кошт і власними силами не ліквідували її...

Цей відступ я зробив не випадково, бо далі та горезвісна водна перешкода буде іменуватися (причому в офіційних документах!) не інакше як «зеленою зоною».

Але повернімося до «Берізки». Не встигли вищезгадані громадяни Шевчук, Талдикін і Фукс відзначити автоновосілля у нових гаражах, прийнявши ключі від працівників СРБУ № 9 (саме це управління споруджувало об'єкт, маючи замовлення-угоду, а також письмовий дозвіл архітектора та відділу транспорту і зв'язку міськвиконкому), як їх почали смикати. За... захоплення «зеленої зони» для виїзду автомашин і «значне погіршання умов проживання жителів прилеглих будинків».

— Дозвольте! — захищалася «Берізка». — Територія кооперативу лишилася у межах тієї, що визначив міськвиконком ще у 1969 році, а виїзд зроблено через колишню калюжу...

— Не дозволимо! — рішуче заявили члени комісії з міського комітету народного контролю.

— Але чому? — запитав я О. В. Долину, голову комітету. — Ви ж особисто були на місці, особисто бачили, що ніяких порушень немає.

— Так то воно так,— не заперечив Олександр Васильович,— але ж ви знаєте ставлення товариша Калінічева до тих гаражів. Захаращують місто...

Ось так і виникло рішення Херсонського міськвиконкому за підписом голови М. О. Калінічева:

«Зобов'язати правління автокооперативу «Берізка» знести незаконно збудовані гаражі за рахунок коштів кооперативу до 1 серпня 1987 року».

І хто знає, чи вдалось би врятувати бідолахам-«приватникам» свої законні і, водночас, як усупереч фактам і логіці твердить ухвала виконкому, «незаконні» гаражі від нищівного леза скрепера (а він уже мав прийти: у таких випадках деякі службові особи діють з неймовірною оперативністю), якби господарі, що вклали у будівництво свої трудові гроші, також не виявили належної оперативності.

Бульдозер зупинили працівники міської прокуратури, котрі не знайшли в діях кооператорів аніяких порушень.

Однак і до сьогодні власники гаражів не дозволяють собі розслабитися, пильно чатують біля воріт. А що, як усе-таки пригуркоче бульдозер? Доводь тоді, що ти не верблюд і нікому лиха не вчинив. Навіть «зеленій зоні» у вигляді великої калюжі...

От і скажіть тепер, що легше: будувати чи ламати?

В. ГЛИГАЧ.

м. Херсон.

НАКАЗ

Побачив раз завфермою із двору,
Як молоко хлебтав з бідона кіт,
І сторожу вказівку дав сувору,
Щоб на посту подвоїв пильність дід:
— Гоніть його, щоб шерсть летіла!
А сторож браво: — Зрозумів наказ!
Те молоко, що ферма надоїла,
Як не догляну — злиже кіт нараз.

Володимир ДУГНІСТ.

Мал. В. ГОНЧАРОВА

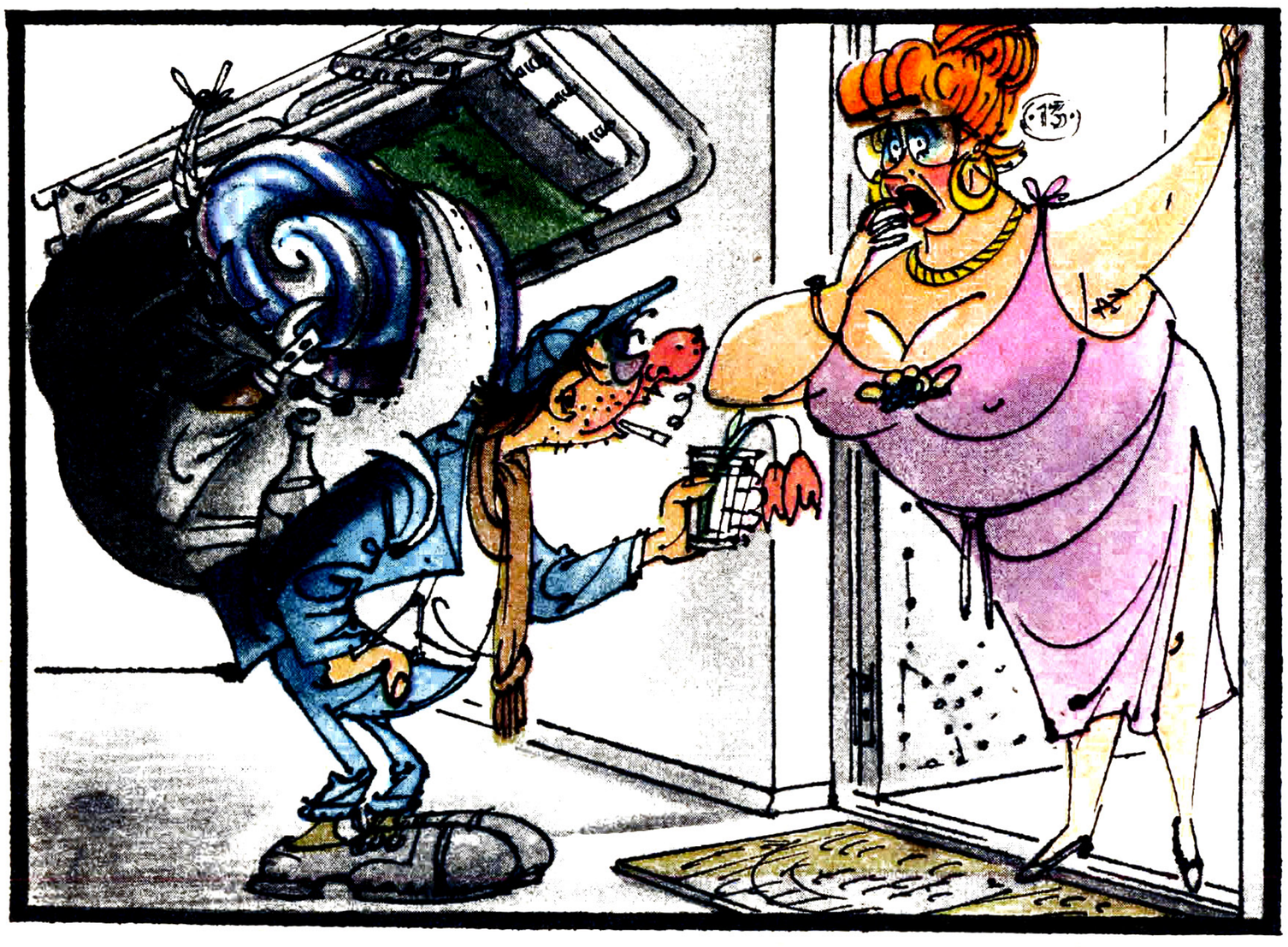

— Це ви давали в газеті оголошення, що хочете познайомитись з інтелігентним мужчиною без шкідливих звичок?..

КРАЩЕ ПЕРО НЕ В ГУСАКА...

«РОЗПИЛЮЄМО ДРОВА

Міський комбінат побутового обслуговування населення приймає замовлення на розпилювання дров.

Звертатися в перукарню на залізничному вокзалі з 7 до 15 години, перерва з 11 до 12 години, вихідний — понеділок.

Адміністрація».

Надіслав С. ШЕВЧУК.

«Відновлена робота круподерки. На переробку приймаються в першу чергу особи з документами від господарств, а потім приватні здавці».

(З оголошення).

«Бригадир ніжно, з любов'ю обіймає молоду доярку, що розгубилася, й примовляє надихаючі слова: «На роботі в твої літа я теж такою несміливою дурою була».

(Із стінгазети).

Надіслав П. ЛЯШЕНКО.

«Внаслідок проведеного огляду самогону, в дворі громадянина Сулійко виготовлення і зберігання його в цьому домоволодінні не виявлено».

(З доповідної).

Надіслав В. ГОНЧАР.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

ПЛАНЕТА КАЗОК 4 Піpати

НАШ ВЕСЕЛИЙ ВЕРНІСАЖ

Юрій КОСОБУКІН

Чесно кажучи, ми не встигаємо вітати Юрія Кособукіна з перемогами. Дивіться, тільки цього року він став лауреатом міжнародних виставок карикатур у Будапешті, Шауляї, Зеленій Гурі. І ось знову приємна звістка. На цей раз із Бєлграда. На виставці «Мій погляд на світ» він завоював почесне третє місце.

На наш погляд, Юрій Кособукін на цьому не зупиниться. Такого висновку ми дійшли, переглядаючи добірку його нових карикатур, з якою і знайомимо наших читачів.

Без слів.

Без слів.

Без слів.

Без слів.

Без слів.

НАРОДНІ УСМІШКИ

ЩО ПОТРІБНО!

Бабуся онукові:

— Коли будеш поводити себе добре — потрапиш у рай, а погано — в пекло.

— А що потрібно, щоб потрапити в кіно? — поцікавився онук.

УЖЕ Є

Маленька дівчинка входить до магазину і просить ляльку.

— Ось ця,— говорить продавець,— уміє ходити, кричати, плакати і навіть пити.

— Ви знаєте, дядю, у мене вже є сестричка, яка усе це робить. Я б хотіла просто ляльку.

Повідомив Й. ГОРДІЄНКО.

м. Єнакієве
Донецької області.

ТОЧНА ВІДПОВІДЬ

Проходячи повз магазин, де торгували горілкою, сивий дідусь щоразу знімав шапку і тричі хрестився...

— Діду, чому ви тричі хреститесь? — питають старого.

— А тому, що проходжу повз потрійне кладовище: тут люди ховають і гроші, і здоров'я, і своє добре ім'я.

НАЇВСЯ

Прийшов сусід до сусіда у справах, а там якраз обідати сіли. Вареники їдять. Запрошують і сусіда, а той відмовляється.

— Дякую, я ось так наївся,— і провів долонею по самій шиї.

— Та сідайте, не гребуйте...

Сів сусід, поїв вареників. А коли всі встали з-за столу, п'ятирічна донька господарів сказала:

— Мамо, мамо! А в дядька від шиї до лоба тридцять вареників влізло!

Повідомив Ф. КРАТ.

м. Луцьк.

ВАЖЛИВИЙ ДОКАЗ

Дівчина ділиться з матусею:

— Микола має щодо мене серйозні наміри.

— Він що — освідчився?

— Ні, але записав мене на кулінарні курси.

ЗАНАДТО

— Ти знаєш, що я покинула Михайла?

— Невже? А він?

— Вже п'ятий день п'є, не просихає...

— Ну, це вже занадто навіть для свята!

Повідомив Л. РЕЗНИЦЬКИЙ.

м. Харків.

НЕ З МОЄЮ ВДАЧЕЮ

УСМІШКА

Інколи подивлюся на себе у дзеркало і дивуюсь: чому я така безталанна? Наче і чорнії брови та карії очі маю, і двокімнатну ізольовану квартиру, а живу без чоловіка. Аж страх проймає — роки спливають, мов гроші на ярмарку, чого доброго, доведеться без пари вікувати.

Ні! Немає на білому світі справедливості! Взяти хоча б мою сусідку Катерину: ні на вроду, ні на моду й натяків не видно, дітлахи шмаркаті обсіли з усіх боків, а чоловік — красень писаний, біля неї навшпиньках ходить, ніби за принцесою якою.

Правда, мій перший чоловік теж кохав мене до безтями. Бувало, тільки й чую: «Моя ти зозуленько, моя перепілочко!» Але йому бракувало інтелігентності. Дома ще сяк-так: купить, принесе, приготує. Одна біда: на людях з ним хоч не з'являйся. Мовчить, наче рот йому зашили. Ну, ніякого інтелекту в людини! Зрозуміла — не пара він мені. Розлучились. Наступним був чи то археолог, чи то астролог. До цих пір ніяк не доберу. Той уже вмів говорити, наче спортивний коментатор. Але не зійшлися характерами. Не звикла я до хатньої роботи, він її теж манівцями обходив. На цьому й затялись, і наше кохання луснуло, мов булька на воді. Археолог відкопав собі іншу, а я залишилась знову сама.

Потім закохалася в інженера-кібернетика. Гадала, що, нарешті, знайшла своє щастя. Вирішила одразу ошелешити, щоб склав мені ціну. Розповіла чистенько все про його попередників. Думаю, хай знає, з ким справу має, навіть трохи перебільшила, сказала, буцімто був і такий, що конструктором на м'ясокомбінаті працював. Але він з доброго дива зник, наче вода змила. Чому? Досі не второпаю!

З роками дійшла висновку: ідеальних чоловіків треба з юності виховувати. Підшукала собі гарненького студента-педагога і почала підковувати на свій лад. Відгодувала, зодягла, відучила зайцем на транспорті їздити. Переконала, що з жінкою можна говорити не лише про педагогіку... Два роки він у мене жив, як у рідної матері. Любив безмежно. А вже коли й куплю якусь обновку, то тішиться, мов дитя: обціловує, мамулею рідненькою називає. Але як закінчив інститут, то тільки його й бачили.

Тепер не шукаю ідеалів, бо не з моїм щастям. І не роздумуючи, готова ощасливити будь-якого чоловіка, де моє не пропадало. Тільки був би — молодий, симпатичний, з вищою освітою, гарною зарплатою і щоб без алі ментів...

Микола ВАВІРОВСЬКИЙ.

АМБІЦІЯ

На шосе маленька драма:
Той кричить, а той гуде,
Бо якась огрядна дама
На червоне світло йде.

Старшина в свистюльку дує,
Злий, аж труситься увесь,
А вона собі мандрує!
Нам, мовляв, ці страсті — десь...

Наздогнав (ледь сили стало...),
Витер лоба, бо упрів:
— Вам, мамашо, що — заклало?
Я ж, звиняйте, вам свистів.

Вперлась в боки кулаками:
— Тю, скажений, схаменись!
Ні одна порядна дама
Не оглянеться на свист!

Іван АДЛОВ.

Сеанси реанімації на смітнику

Оживлення, або ж, по-вченому кажучи, реанімація людей після так званої клінічної смерті — велике досягнення, неоціненний здобуток сучасної медицини. За це — хвала науці, медикам хвала! Але коли намагаються реанімувати давно зотлілі трупи тих, кому історія відвела місце на своєму смітнику, хто й за життя уособлював собою смерть, — то це вже діло гетьтаки не похвальне.

Тим часом подекуди такі спроби є. До медицини, щоправда, вони не мають ніякого відношення. Ось кілька прикладів, як це робиться.

«ЗАХИСНИК ПРИРОДИ» ГЕСС

Минуло вже кілька місяців після того, як було розвіяно прах Рудольфа Гесса, що сконав у західноберлінській тюрмі Шпандау, де за вироком Нюрнберзького трибуналу відбував довічне ув'язнення.

Розраховуючи на людське м'якосердя, і явні, і потаємні шанувальники нацизму намагалися витягти Гесса із тюремної камери іще за його життя. Розрахунки не виправдалися — «нацист № 2» відбув-таки своє! Та шанувальники не вгамовуються: знову пускаються в обіг побрехеньки про «безневинну людину», про «побожного» Гесса тощо.

Як не дивно, а особливо старанно робиться це у Франції. Але ж хто старається?! Робер Ерсан! Отой самий колишній французький колабораціоніст, засуджений після війни до тюремного ув'язнення за прислужництво гітлерівцям, а нині — перший французький газетний магнат, власник численних періодичних видань. Він щедро надав сторінки свого журналу «Фігаро-магазін» такому собі Шарлю Габелю, за становищем і фахом — священику, за політичними уподобаннями — ревному шанувальнику Гітлера і його компанії.

Свого часу Габель виклопотав собі роль сповідника і духовного наставника отого самого в'язня Шпандау — Рудольфа Гесса. Майже десять років він близько спілкувався з ним — щотижня вів «спасенні» бесіди, прогулювався у тюремному дворі. І ось тепер, на запрошення Ерсана, на сторінках «Фігаро-магазін» повідав білому світу про те, яким був його підопічний «насправді».

Вимальовується заледве не янгольський образ: по-перше, Гесс, за Габелем,— людина безневинна; по-друге, він був палким уболівальником за долю природи — в Шпандау його дуже непокоїли проблеми екологічні, думав про захист лісів, річок тощо; по-третє, дуже любив і цінував хорошу класичну музику; по-четверте... А може, досить? І так ясно, що Гесс — душа безгрішна, чиста душа. Недарма ж години, проведені в товаристві Гесса, священик Габель називає «сповненими світла»...

А ось — редакційний коментар «Фігаро-магазін» до цих писань Габеля: «Досить уже нам копирсатися в минулому. Досить теревенити про воєнних злочинців. Пора ставити все на свої місця...»

От у цьому коментарі — уся суть нинішньої вовтузні навколо імені та образу «безневинного» Гесса.

«ВОДОПРОВІДНИК» ГЕРІНГ

У нацистського верховоди Германа Герінга, засудженого Нюрнберзьким трибуналом до страти, всіляких посад і титулів було по саму зав'язку та ще й трохи. Іменувався він і рейхсмаршалом, і президентом пруського парламенту, і надзвичайним уповноваженим по здійсненню чотирьохлітнього плану гітлерівського рейху, і ще багато ким. А сам дуже полюбляв називати себе «вірним паладином» свого фюрера і тягався з Гессом та Борманом за звання «другої особи» гітлерівського рейху.

А чи знаєте ви, що Герман Герінг був іще й... будівником водогонів?

Кажете, смішно? А от послухайте.

Іще в 1938 році, після того, як Гітлер, облагодивши свій розбійницький «аншлюс», загарбав Австрію, Германа Герінга було обрано почесним громадянином австрійського міста Маутерндорфа, що в землі Зальцбург знаходиться. Такої честі запопадливі тогочасні міські власті удостоїли його, як у відповідному рішенні записано, «за те, що в тяжкі для міста часи надав йому неоціненну допомогу в будівництві нового водогону».

Ну й хай би там собі — діло, сказати би, днів минулих. Але ж найцікавіше в цій історії те, що Герінг і досі вважається почесним громадянином Маутерндорфа — його ім'я і нині красується серед інших імен почесних громадян на мармуровій дошці у актовому залі маутерндорфського магістрату.

Громадськість обурюється. Але міські (уже теперішні!) власті стоять на своєму. Ось як це розтлумачує всім бургомістр Маутерндорфа П. Блім: «Коли в домі кожного жителя нашого міста безперебійно тече вода, як же нам забувати, що завдячувати ми маємо саме Герінгові. А що він був кимось у гітлерівській Німеччині, це в даному випадку не має ніякого значення, нас це зовсім не обходить».

Бачите, як усе просто? Виявляється, Герман Герінг був лише «кимось» у фашистській Німеччині, не більше! Одне слово, дорогі співгромадяни бургомістра Бліма, користуючись водою, шанобливо згадуйте свого «благодійника». А все інше — криваве,— що із цим іменем пов'язують, хай вас не обходить — воно ж «не має ніякого значення».

«ПРАВДИВИЙ ЛІТОПИСЕЦЬ» ГЕББЕЛЬС

Гітлерівського міністра пропаганди Йозефа Геббельса навіть у найвищих нацистських колах називали (звісно, позаочі) обербрехунцем. В основу своєї пропагандистської діяльності він поклав принцип: чим більша брехня, тим більша вірогідність, що в неї повірять.

При сконі недовговічного «тисячолітнього» рейху сконав і його обербрехунець — разом зі своєю дружиною отруївся ціанистим калієм, отруївши перед тим шістьох своїх малолітніх дітей.

Та ось тепер зловісний дух Геббельса із мороку на світ виповз, і дійшло у ФРН до того, що тут уже нарекли геббельсеніадою. Річ у тім, що Геббельс усе своє життя вів щоденники. Коли їх докупи стягли, то виявилося, що десять грубезних томів набирається. Їх довго, спочатку таємно, а потім і зовсім відкрито, збирали нацистські недобитки, яких тепер тут уже цілком офіційно іменують спадкоємцями авторських прав. «Спадкоємці» часу не гають: уже вийшли друком чотири томи, решта шість — друкуються.

Хто їм права на ту нацистську спадщину дав — не афішується. Зате самого автора щоденників афішують як «правдивого літописця епохи».

До якої ж то такої правди докопалися в щоденниках гітлерівського обербрехунця? Наведемо дещо з того, що старанно цитується певною західнонімецькою та й іншою такою ж зарубіжною пресою. Наприклад, про Гітлера. За Геббельсом, він «був природним народним трибуном», а також «сповнений дотепністю, іронією, гумором, сарказмом». І взагалі — «дуже життєрадісна людина». До того ж — «видатна за своїм інтелектом особистість», і з ним «можна було перевернути весь світ».

Хоча «життєрадісний дотепник» та його поплічники дуже й дуже старалися — позбавили життя мільйони й мільйони людей,— світу вони не перевернули, не повернули історії на спланована ними страхітливу дорогу. І ось тепер дехто хоче бодай би підрихтувати її на свій кшталт. Видавці геббельсових щоденників запевняють, що взялися за те видання, виходячи лише із суто наукових міркувань: «пролити нове світло на важливі історичні події».

Мертвий Геббельс замахується на живу історію. Комусь це дуже потрібно! Як і потрібно комусь рожевеньким підфарбувати коричневі твори. Комусь, як і отому Роберові Ерсану, дуже потрібно, щоб не згадувалося про діяння гітлерівських воєнних злочинців та їхніх прислужників — не тільки мертвих, а й нині по усіляких закутках під різними личинами сущих.

Яків ВАЛАХ.

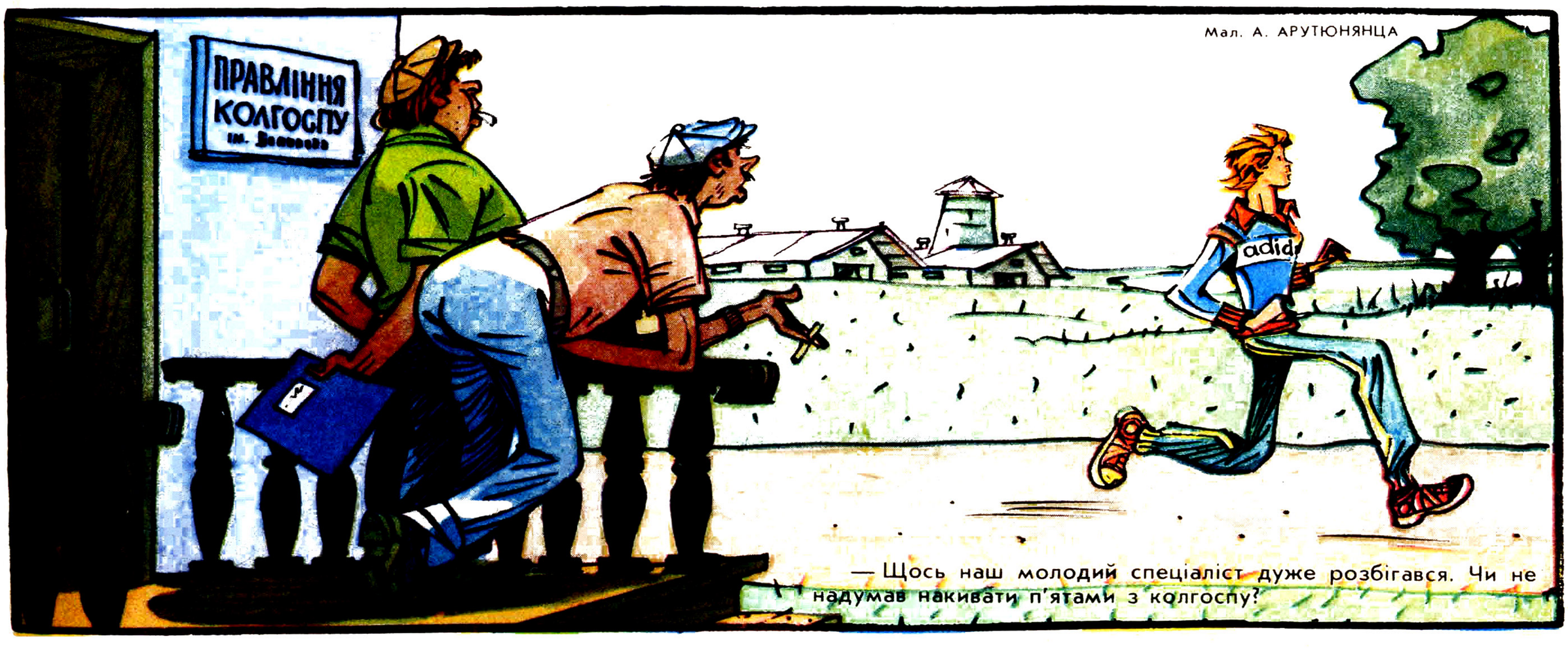

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

— Щось наш молодий спеціаліст дуже розбігався. Чи не надумав накивати п'ятами з колгоспу?

ЖОДЕН ЛІТЕРАТУРНИЙ...

ЛЮБОВ З ПОЗИЦІЇ СИЛИ

Я до крапки дійшов у любові...
Кому не любиться,
Нехай відступиться
Мені з дороги.
А не відступиться —
Відіб'ю роги.

Володимир ФЕДИНИШИНЕЦЬ.
Із збірки «Сині серпантини»,
в-во «Карпати», 1985.

Ой Карпати, диво сонцелике,
Творчого натхнення джерело!
Щось в мені проклюнулося дике,
Щось неандертальське підповзло.

Легіні давно хітливо й баско
На статуру дивляться твою.
Тільки — зась: за файну ту любаску
Хоч кому я роги відіб'ю!

Попередь усіх, їдять їх мухи,
Щоб ніхто з освідченням не ліз,
Бо заїхать можу я у вухо,
Вибить зуби і розквасить ніс.

Ой ви, гори, сині серпантини,
У лісах смерекових стежки,
Ніби у первісної людини,
Чешуться у мене кулаки!..

Віталій НЕМЧЕНКО.

ЧОГО ЖАБИ КУМКАЮТЬ!

Пародія-жарт

Про що гудуть дуби, шумлять ялиці?..
Навіщо полюбив я білу хмарку?..
Квітки, як люди, як людської долі,
Одні ростуть у лузі, другі в полі...

Віктор ЗУБАР.

Від філософії аж пухне голова.
Незвідані природи таємниці...
Все думаю: чому росте трава,
Про що гудуть дуби, шумлять ялиці?

О, скільки в білім світі дивини!
Напружую чоло своє суворе:
Чого не їсть корова бузини?
Чому Дніпро впадає в Чорне море?..

Н. ВІТАЛЬЧУК.

ПЕРЕЛІТНА ФОРТУНА

Чимдуж від здібного чкурнула —
І пробивного пригорнула
Круті він робить віражі —
І має гарні тиражі.

С. ДМИТРУК.

Ген високо в полі
жайворон літає
і він мимо волі
пісеньку співає.

С. Л-ник
із Львівської області.

— Довелося ваші поезії мимо волі надрукувати.

* * *

Ця сопілка голосна...
Грає вона щей співає
На самій вершині,
немов таки припрошає
пастись баранині.

Того ж автора.

— Охоче підказуємо теми для майбутніх віршів: про випасання яловичини, качатини, кролятини і т. д.

* * *

Клявсь колгоспний бригадир,
Що в сім'ї вже буде мир.
Не пройшло й трьох днів — напився...
Знову клявся і просився.
До яких, скажіть нам пір,
Буде пити бригадир?

І. Шу-ль з Полтави.

— Тільки вивчивши цей твір,
Кине пити бригадир!..

РЯТІВНА ПРИКМЕТА

Ніколи губ таких не цілував...
І губи твої, наче виднокраї...
Вона ж іде, велична і свята,
Комусь несе вуста напіврозкриті...
А на губах зосталися пісні...
Тільки рук твоїх, губ не стачає...
І в мене також пісня на устах...
Усе, що в серці носив я досі,
Так хоче віршами — на вуста...

Петро ГОЛОВАТЮК.
«Стежка до матері». «Маяк», 1987.

Видав першу збірку — і радію:
Ні, не загублюся в літрядах.
Читачі впізнать мене зуміють!
Як, по чім? Звичайно ж, по устах.

Юрій БЕРЕЗА.

ЗАМІСТЬ МІСЯЦЯ

І чую: місяцем стаю.

Аврам КАЦЕВ.

Травнева ніч. Стою надворі.
Дивлюсь на місяць і на зорі.
Хоч спати хочу, а стою.
І чую: місяцем стаю!..
І все похвастатись кортить,
Що буду я тепер світить
Вам замість місяця вночі,
Вельмишановні читачі.

Василь ШАРОЙКО.

ПЕРЕВЧИВСЯ

Я над книжками згорбив спину.
Доскіпавсь навіть, що то — атом...
А до простої бадилини
Підходжу якось винувато.
Колись я, може, був їй братом,
Чи пасинком, чи й рідним сином.
...Ніщо мої превчені мислі:
Латинь, санскрит, шумери, майя...
...Коли із маминої пісні
І досі слів усіх не знаю...

Микола ПШЕНИЧНИЙ.
Із збірки «Сьомий материк».

Здається, все на світі знаю,
Й душа від радості аж квітне:
Латинь, санскрит, шумери, майя —
Відоме це мені та рідне.
А от як квасолину бачу,
Її з собою порівняю,
То ледь від розпачу не плачу:
Хто я! І хто вона! Не знаю...
Тут цілковитий безпорадько,
Хоч за наукою йду слідом.
Я квасолині брат! Чи дядько!
Їй сином був! Чи, може, дідом!
Забув слова, що чув од мами,
Давню із полем розлучився...
Я згорбив спину над книжками.
...Здається, надто перевчився.

Дмитро СОЛОДКИЙ.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ГРАФОМАНОВІ

Ти — графоман, це всім давно відомо,
тобі також, та в тебе десь «рука»,
і хоч ніхто не відає, яка,
але ж ніхто не зважиться й відмовить:
боїться директивного дзвінка.

І регулярно книжечки виходять,
уже якусь і премійку здобув.
І дивна річ, ніхто не скаже «годі!»,
На рукопис не накладе табу.

Ні, ти не станеш кланятися музі
і на примхливу долю уповать.
Підмажеш скрізь і проповзеш на пузі.
Але — читач... Ну, як його примусиш
твою макулатуру купувать!..

Та хоч колись, а все ж настане суд
отой, страшний,— і принесуть
з книгарні
твої книжки грубезні і бездарні,
і, зваживши багатотомний труд,
суворий вирок винесуть:
«Ось тут
гріхи його. Не маючи кебети,
обманом записався він в поети
ще й з видавництва правив гонорар.
І через те, аби спокутувати
свій словоблудний гріх, сей графоман,
у пеклі мусить сам собі читати
свій власний заримований роман».

Тоді, почувши вирок справедливий
і втямивши покари вічний жах,
звомпиш до неба:
«Ні, це неможливо!..» —
І вдруге вмреш, повержений у прах.

Олег ОРАЧ.

ФРАЗИ

● *Критику знизу підняли на таку висоту, що вона стала зовсім непомітною.*

● *На відміну від Сократа, дехто нічого не знає про те, що він нічого не знає.*

● *Бюрократи народжуються під знаком Параграфа.*

● *Ліс рубають — штрафи летять.*

● *Цінував час лише з 14 до 19 години.*

Олег СЕЇН.

ПЕРЧАНСЬКИЙ ТЕЛЕВІЗОР

Добрий день, шановні телеглядачі!

Сьогодні ми ведемо передачі двома каналами.

ПЕРША ПРОГРАМА — «У світі тварин». Знайомимо вас із новим заповідником для пернатих, створеним у селі Вербівці Ружинського району Житомирської області. Для нього правління місцевого колгоспу імені Леніна обрало проїжджу частину вулиці Лісової. Гусям та качкам тут зручно і затишно, їх не лякають машини, бо цією вулицею не проїде навіть трактор.

Оскільки упорядковувати дорогу не збираються, можна сподіватися, що наступної весни разом із свійським птаством у чудових калюжах розкошуватиме й дике.

ТЕЛЕКАМЕРИ ДРУГОЇ ПРОГРАМИ встановлено біля складу хімікатів Городоцького цукрокомбінату імені XXV з'їзду КПРС Хмельницької області (директор А. А. Бухта). Через його аварійний стан, після дощу, розчин соди і кизельгура, які тут зберігаються, без перешкод потрапляє у землю. Вже зараз натрієвих сполук у грунті навколо складу більше, ніж на відомих вітчизняних курортах. Якби підлити сюди ще кілька тонн вуглекислоти, то вода в навколишніх калюжах майже нічим не буде відрізнятися від знаменитої «Боржомі».

На цьому — до побачення!

До наступного телебачення!

Німецькі смішинки

ЛЮДИ І ЗВІРІ

Чоловік і собака грають у парку в шахи. Перехожий зауважує:

— Який у вас розумний собака!

— З чого ви взяли? Він же постійно програє!

* * *

— Ваш собака підпускає до себе чужих людей?

— Звичайно. Інакше він не зміг би кусатись.

* * *

— Приберіть свого собаку! Я вже бачу, як по моїх ногах стрибають блохи.

— Пішли, Белло! У цієї людини блохи!..

* * *

Покупець у зоомагазині:

— Скажіть, будь ласка, скільки коштує отой папуга?

— Зверніться до нього. Він достатньо добре розмовляє, щоб обговорити це питання з вами особисто.

Переклав П. ПАВЛЮК.

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

— А мені на цю комарву начхати: я вже третій флакончик від неї вживаю.

Головний редактор
Ю. ПРОКОПЕНКО.

Редакційна колегія:
В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
А. ВАСИЛЕНКО,
П. ГЛАЗОВИЙ,
В. ЗЕЛІНСЬКИЙ
(головний художник),
Ю. ІЩЕНКО
(відповідальний секретар),
Ф. МАКІВЧУК,
Д. МОЛЯКЕВИЧ,
М. ПРУДНИК,
І. СОЧИВЕЦЬ,
В. ЧЕПІГА
(заступник головного редактора).

Журнал «Перец» № 12 (1270)
(на украинском языке)
Издательство «Радянська Україна».

Здано до набору 17.05.88.
Підписано до друку 03.06.88.
БФ 40995.
70×108/8. Офсетний друк.
2,8 умовн.-друк. арк. 14 умовн.
фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк.
Тираж 2235800 прим. Зам. 02512.

ВИДАВНИЦТВО
«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

© Журнал «Перець» 1988 р.

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.
Тел. 446-84-21, 441-89-37, 441-89-38.

Адрес редакции:
252047, Киев-47,
ул. Петра Нестерова, 4.
Для телеграмм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються.
Передруковуючи із журналу матеріали,
треба обов'язково посилатись
на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку
видавництва «Радянська Україна»,
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Ленина комбинат печати
издательства «Радянська Україна»,
252047, Киев-47, проспект Победы, 50.

Текст набрано із застосуванням
вітчизняного фотонабірного
комплексу «Каскад»

Теми малюнків цього номера придумали: В. Чечин, О. Коноваленко, Л. Телятников, В. Губін, А. Помазков, Р. Друкман, А. Василенко, А. Сучков, М. Литвин, М. Могильний, А. Кононенко.

Мал. О. КОХАНА

Ціна номера 30 коп. Індекс 74393.

СЕРІЯ КАРТИН ПРО ДИМ І НІКОТИН

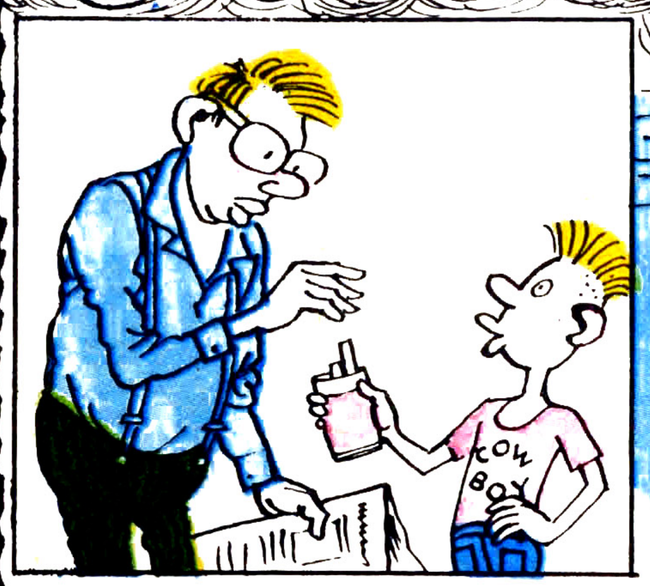

— І не набридло тобі, тату, у мене щодня сигарети канючити!

— Як приємно подихати свіжим повітрям!..

— До речі, не забудь купити мені куриво.

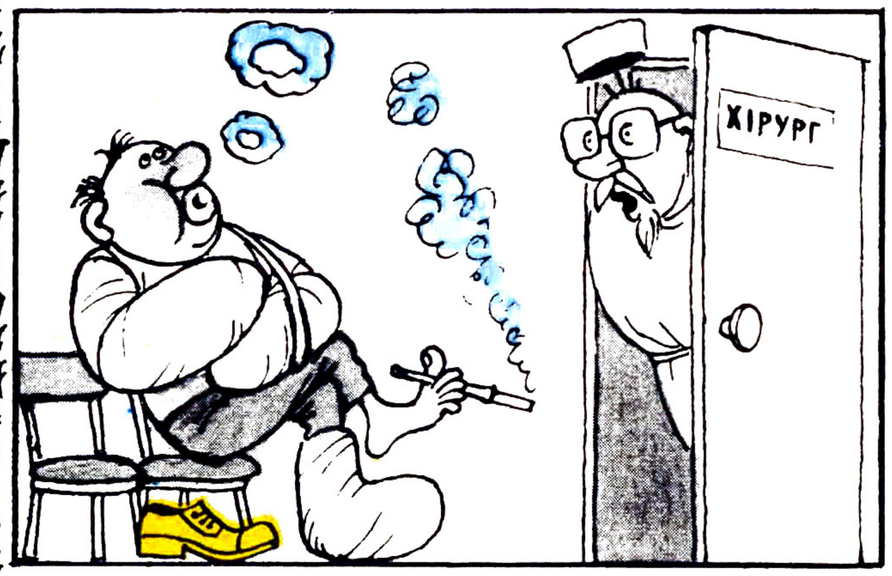

Без слів.

— По-новому працювати ще не вмію, а по-старому совість не дозволяє. От і доводиться здоров'я гробити...

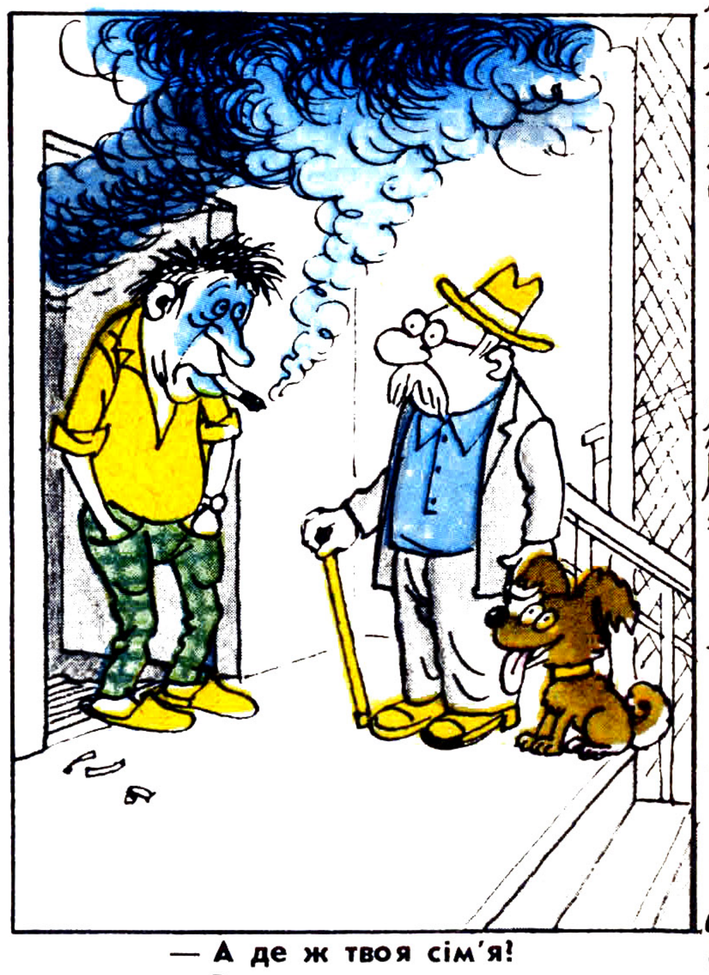

— А де ж твоя сім'я!
— Викурив...

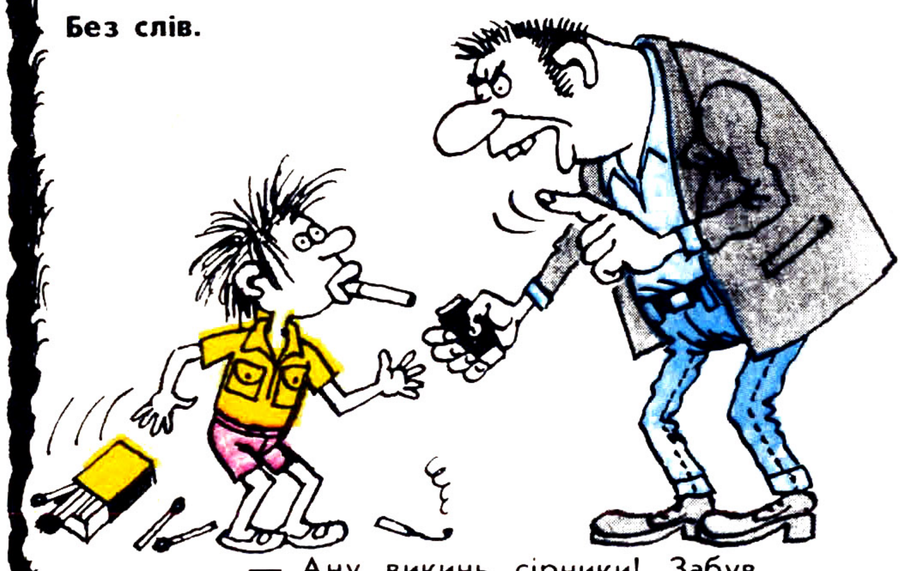

— Ану викинь сірники! Забув, що пустощі з ними призводять до пожежі?!